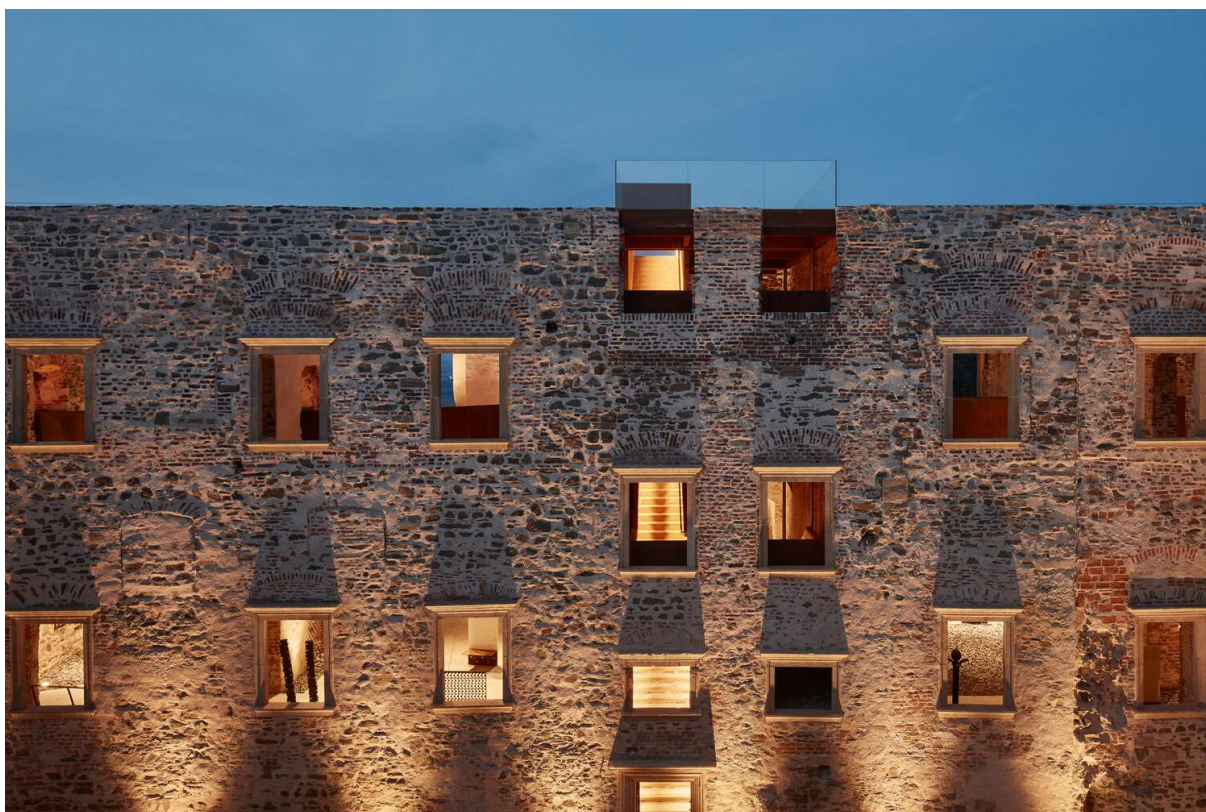

ZÁHORSKÁ KRONIKA

Vlastivědný časopis pro obyvatele, obce a regiony Záhoří a Moravské brány
/ Lipenska, Pobečví, Hostýnska, Moštěnky, Holešovska, Hranicka a Kelečska /

* Obnoveno po 70 letech * Poznáním k paměti moravského venkova

2020/3

Helfštýn: rekonstrukce renesančního horního paláce

Foto: atelier-r.cz

Chceme se stát regionálním fórem místních zpravodajů

Přestože vládne současná moderní doba chytrých telefonů a dalších SMART technologií, vesnice i města se i nadále věnují svým obecním kronikám, mají své knihovny, někde vznikla nová muzea pro uchování, zpřístupnění a popularizaci historie místních komunit, a řada obcí vydává i své obecní zpravodaje či knihy. Postupně budeme v ZK tyto „starožitosti“ představovat a upomínat na ně. Redakce ZK bude obecní zpravodaje sledovat, ale přivítáme, když nás jejich tvůrci sami upozorní na zajímavé texty, které by si mohli rádi přečíst i jinde. V tomto vydání se podíváme na některé „ápětkové“ zpravodaje z let 2019/2020 a upozorníme na zajímavosti...

Pokračování na str. 19

TIPY

- Rekonstrukce Helfštýna: kontrast historické a soudobé architektury. Všiml si celý svět
- Adéla Lakomá balí sklo do sena
- Výkleky: příležitost, ale s řádnou péčí

Obsah 2020/3:

1/ Chceme se stát regionálním fórem místních zpravodajů	T. Šulák
2/ Helfštýn znovu otevřel po tříleté rekonstrukci horní palác	PD
3/ Rekonstrukce na kontrastu historické a soudobé architektury	atelier-r
4/ Úkol od památkářů zněl jasně: Torzo paláce muselo zůstat	MKP
5/ Od zastřešení hradního paláce po obnovu torza	atelier-r
6/ Když se staré spojí s novým. Unikátní rekonstrukce Helfštýna	Forbes
7/ Všiml si celý svět. Helfštýn se pyšní moderními prvky	Czechdesign
8/ Nová kniha: Hrad Helfštýn - strážce Moravské brány	MKP
9/ Historie Helfštýna (kontury času)	MKP
10/ Adéla Lakomá balí sklo do sena	M. Kolísková
11/ Miniškolka Osečánek	Osecké n.
12/ Akce: Úklid přírody v okolí lomu Výkleky	K. Jandová
13/ Lom Výkleky. Příležitost, ale s řádnou péčí!	TSu
14/ Kapitoly z dějin Veselíčka II.	TSu
15/ Jarní tradice mezi Masopustem a Velikonocemi	Zp. Prosenice

Záhorská kronika

Vlastivědný časopis pro obyvatele, obce a regiony Záhoří a Moravské brány (Lipenska, Pobečví, Hostýnska, Moštěnky, Holešovska, Hranicka a Kelečska)

Vydává: Středomoravská agentura rozvoje venkova, o. p. s.

Editor: Tomáš Šulák (Veselíčko)

Redakce: Antonín Jemelka (Jezernice), Milan Pospíšilík (Prosenice), Jana Kolodinová (Lhota), Hana Lajčíková (Hranice-Uhřínov), Dana Nevřalová (Prusinovice), Stanislava Čočková (Veselíčko) / Manažerka projektu: Jana Jurajdová (Osek nad Bečvou)

© SMARV, 2021

Kontakty:

Tomáš Šulák, tomas.sulak@smarv.cz / ředitel SMARV, o. p. s. / starosta Veselíčka / člen Záhoří, z. s.
Ing. Jana Jurajdová, jana.jurajdova@smarv.cz / předsedkyně Osečánek, z. s., osecanek@seznam.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

m
MAS MORAVSKÁ BRÁNA
OTEVŘENÉ PRO ROZVOJ REGIONU

Helfštýn znovu otevřel návštěvníkům po tříleté rekonstrukci horní palác

Expozice uměleckého kovářství, archeologické artefakty a především unikátní výhledy z ochozu středověké památky do údolí Moravské brány. Renesanční palác na Helfštýně se po náročné rekonstrukci, která na tři sezony omezila provoz hradu, opět otevřel návštěvníkům 22. srpna 2020. Stavební úpravy spolu se zastřešením přišly na zhruba 80 milionů korun. „Zásadní pro nás je, že se podařilo torzo paláce po stavební stránce zachránit a můžeme ho konečně představit široké veřejnosti. Stavba byla zkolaudována koncem července,“ uvedl kastelán hradu Jan Lauro.

Milovníci historie získají otevřením prostor na čtvrtém nádvoří nový návštěvníkový okruh. „Pro Helfštýn je typické umělecké kovářství, a proto osadíme jednotlivé místnosti renesančního torza kovářskými pracemi. Ohlédnutí za stavební minulostí paláce pak nabídnou tři desítky informačních panelů, které přiblíží dějiny hradu formou historických vyobrazení a krátkých textů,“ řekl Lauro. Součástí expozice budou i archeologické kamenicko-sochařské články jako žebra, konzoly nebo svorníky. „Představíme je tak, jak byly kdysi zakomponované v architektuře,“ upřesnil kastelán. V prostorách renesančního paláce se počítá i s prezentací četných nálezů, které zde učinili během záchranného výzkumu v minulých letech archeologové.

Impozantní výhled do údolí Moravské brány nabízí ochoz, jenž může z paláce vytvořit vyhledávaný cíl turistů a zvýšit tak atraktivitu Helfštýna. „Pro návštěvníky unikátní část přináší nové pohledy a spojuje vnitřní a vnější ochoz prostřednictvím ocelových lávek. Umožní tak vstoupit i do míst, ve kterých se několik století nikdo nepohyboval,“ zmínil Jan Lauro. Lidé si budou moci prohlédnout přes dvojici věží nejen samotný palác, ale i nádvoří z výšky. Třešinkou na dortu je pak vyhlídková plošina, jež supluje střechu. „Dá se vystoupat na její plochu a je z ní úžasný výhled do údolí Moravské brány,“ řekl.

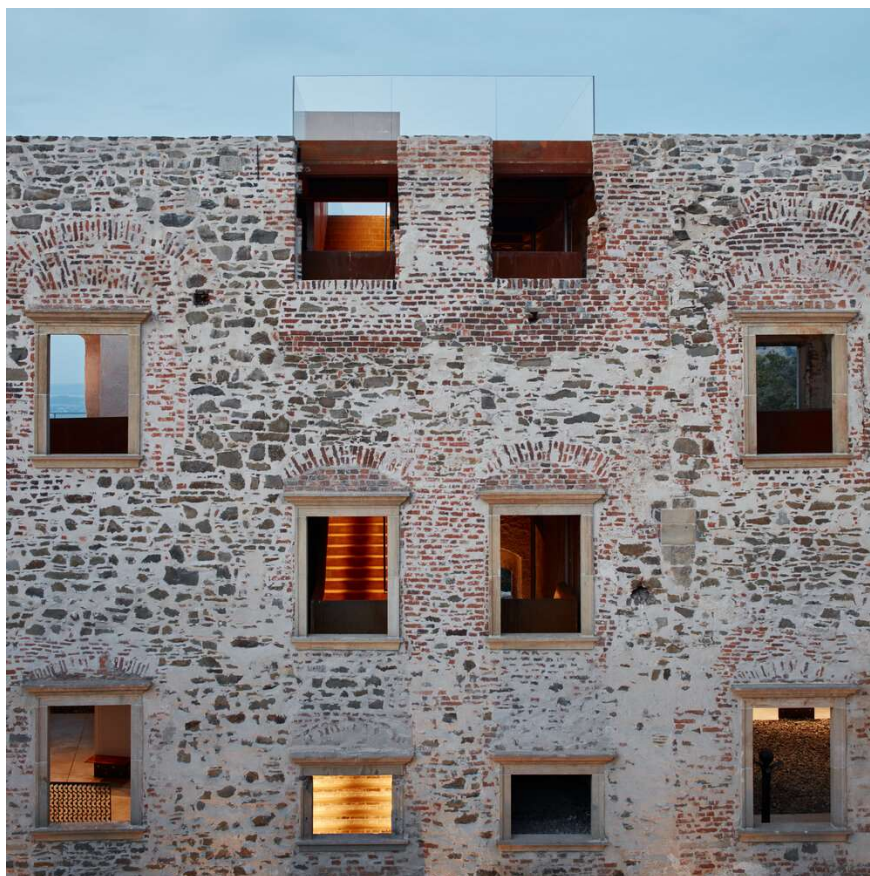
Nové prostory paláce mohou v budoucnu sloužit i pro pořádání koncertů nebo výstav. „Stávající okruh se rozšíří a lidé si budou moci projít buď celý hrad s průvodcem včetně paláce, nebo jen některé jeho části. Protože je stavba paláce rozdělená na několik pater, přijali jsme i nové průvodce,“ dodal Lauro.

PPU, Přerovský deník, 21. 8. 2020

<https://www.denik.cz/cestovani/hrad-helfstyn-oprava-otevreni-2020.html>

Rekonstrukci středověkého hradu Helfštýn postavil atelier-r na kontrastu historické a soudobé architektury

Zřícenina hradu Helfštýn představuje druhý největší hradní komplex v České republice. Kulturní památka ze 14. století nacházející se u Týna nad Bečvou na Přerovsku byla v posledních letech ve velmi špatném technickém stavu. Špatná statika a odpadávající zdivo ohrožovaly návštěvníky, a tak byl hrad od roku 2014 uzavřen. K návrhu rekonstrukce původně renesančního objektu byli osloveni architekti

z olomouckého studia atelier-r, kteří kromě nutných technických oprav chtěli zříceninu oživit vrstvou jasně čitelné soudobé architektury - ze stran památkářů byl tento záměr podmíněn „zachováním torzálního charakteru objektu“.

Objekt tak doplnily různé konstrukční prvky ze skla, patinované ocele corten a leštěného betonu. Díky novým prohlídkovým trasám si mohou lidé prohlédnout dosud nepřístupné části památky. Celý projekt představuje jedinečnou ukázkou spojení středověké a soudobé architektury, která v Česku nemá v takovém rozsahu obdoby.

KULTURNÍ PAMÁTKA

Zřícenina hradu Helfštýn, založeného ve 14. století, se tyčí na skalnatém vrcholu nad údolím Moravské brány. Po Pražském hradě se jedná o druhý největší hradní komplex v tuzemsku. Významný objekt hradního celku, torzo renesančního paláce, musel být roku 2014 uzavřen. Odpadávající zdivo ohrožovalo bezpečnost návštěvníků a urychlovalo degradaci památky.

Základním požadavkem vlastníka hradu, kterým je Olomoucký kraj, bylo statické zajištění a nově také zastřešení paláce. Památkový ústav podmínil rekonstrukci zachováním torzálního charakteru objektu. Zastřešení paláce bylo povoleno pouze částečné a nesmělo přesahovat úroveň obvodového zdiva.

Samotná příprava projektu byla unikátní. Detailní 3D model hradu, vytvořený z tisíců dronových fotografií, umožnil zmapovat neobvyklé tvarování zdiva, veškeré typy omítek a povrchové úpravy konstrukcí.

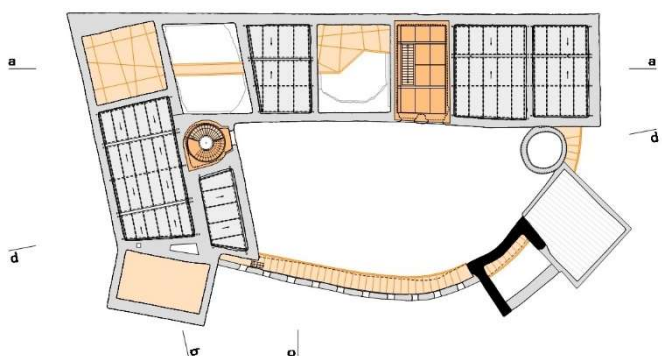
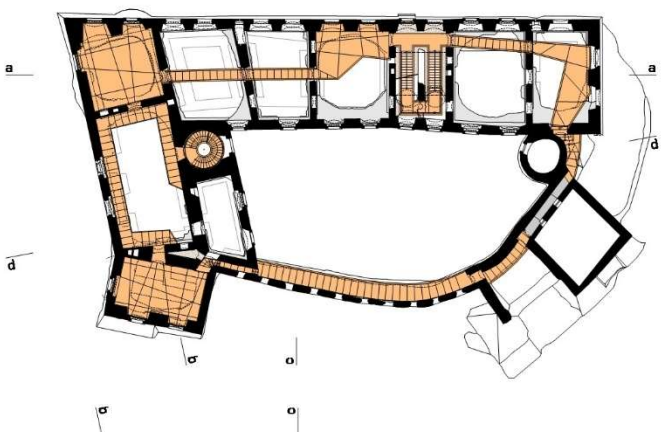
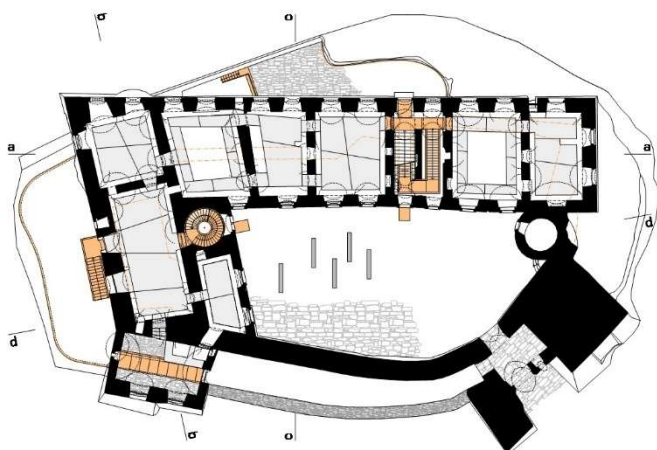
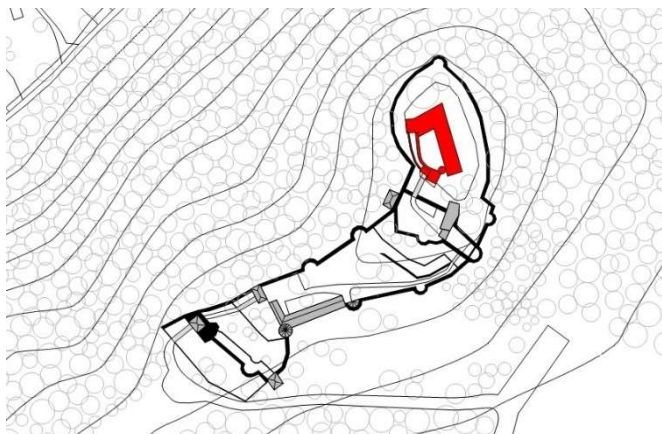
NOVÝ KONCEPT

Kromě splnění technického programu rekonstrukce jsme chtěli doplnit historickou stavbu současnou architekturou s funkcí užitnou i estetickou. Naším cílem bylo přiblížit návštěvníkům historický vývoj původního renesančního paláce. Do již existujících otvorů palácového torza jsme vložili konstrukci nové prohlídkové trasy, která propojila přízemí s dosud nedostupnými úrovněmi stavby.

Nové prvky, navržené v soudobém designu, jsou od historické konstrukce jasně čitelné. Pracovali jsme se třemi základními materiály, přičemž v každé vrstvě převládá jiný. Pro zastřešení byly zvoleny skleněné střechy na ocelových nosnících. Konstrukce schodišť a lávek o úroveň níž je řešena cortenem. V přízemí paláce vede trasa po chodnících z leštěného betonu.

SKLENĚNÁ STŘECHA

Nově vkládané střechy jsou téměř ploché, vsazené mezi zdivo těsně pod jeho horní hranu. Při volbě materiálu hrálo velkou roli stávající vnímání hradu jako torza, kdy má návštěvník nad hlavou otevřenou oblohu. Jednotlivé prostory a v nich umístěné expozice jsou dobře čitelné díky množství denního svitu, které přichází skrz neexistující strop.

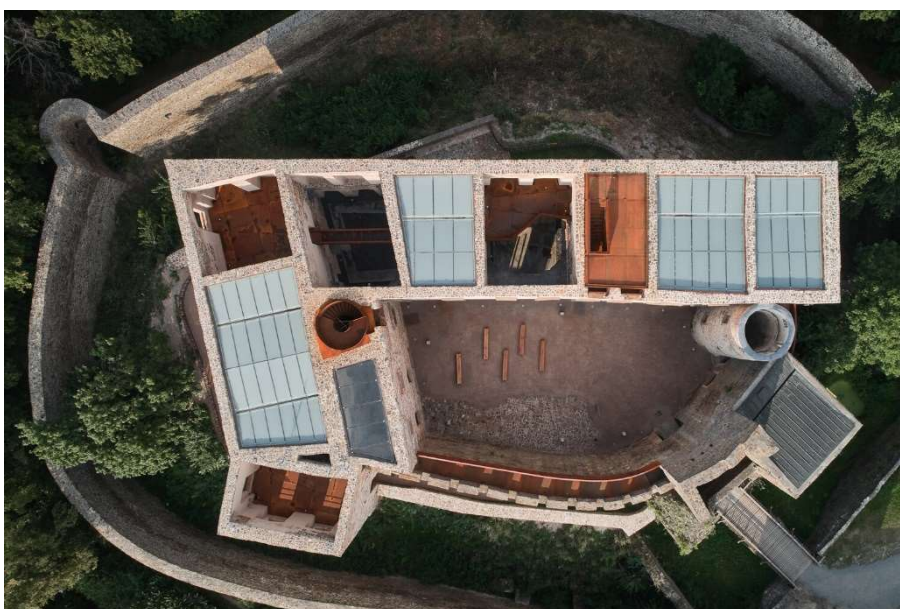
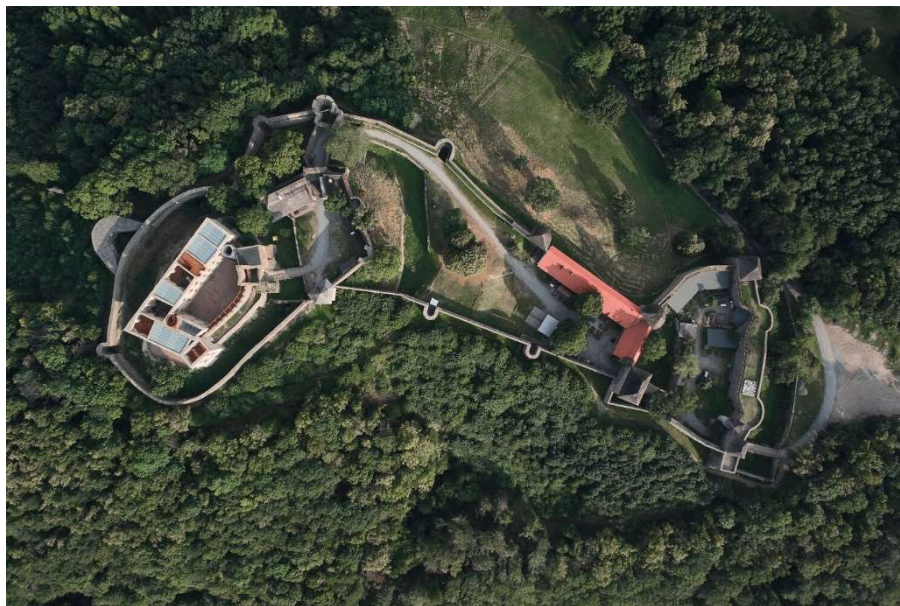
Sklo jako materiál pro zastřešení umožňuje tyto parametry zachovat.

Pískované sklo bylo zvoleno kvůli snadnější údržbě a také proto, že rozptýlené světlo poskytuje vynikající světelné podmínky pro vloženou expozici. Jedinou výjimkou je prostor kaple, která je zastřešena pomocí skla čirého s ohledem na symboliku otevřeného nebe.

Sklem nezastřešujeme paušálně všechny prostory, pouze pět vybraných. Prostory schodišť jsou zastřešeny vyhlídkovými plošinami z cortenu. V několika místnostech je zastřešení zcela vynecháno, což umocňuje vyznění paláce jako torza. Pohledy vzhůru jsou navíc v kontextu se starými zdmi velice působivé.

CORTENOVÉ LÁVKY

Do úrovně druhého podlaží byly vloženy nové konstrukce

v místech původního stropu. Díky posunu do nových úrovní je možné seznámit se z blízkosti se stavebními detaily původního paláce. Otevírají se také výhledy do okolí hradu, několikrát jsme vedeni až nad korunu zdiva paláce.

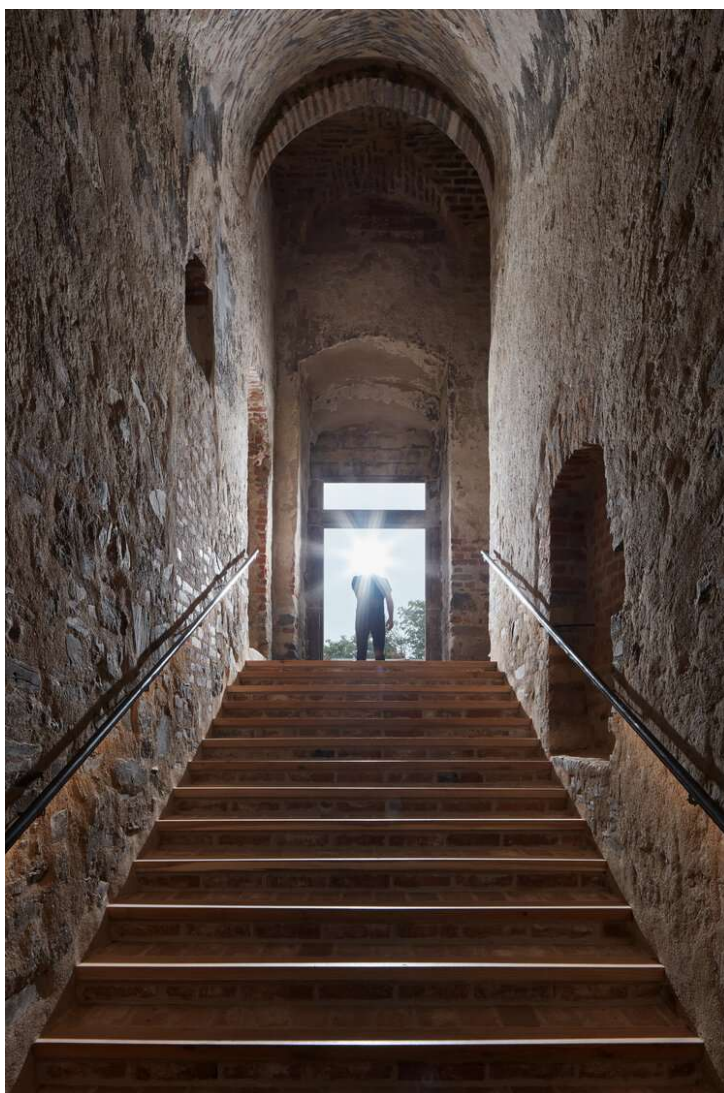
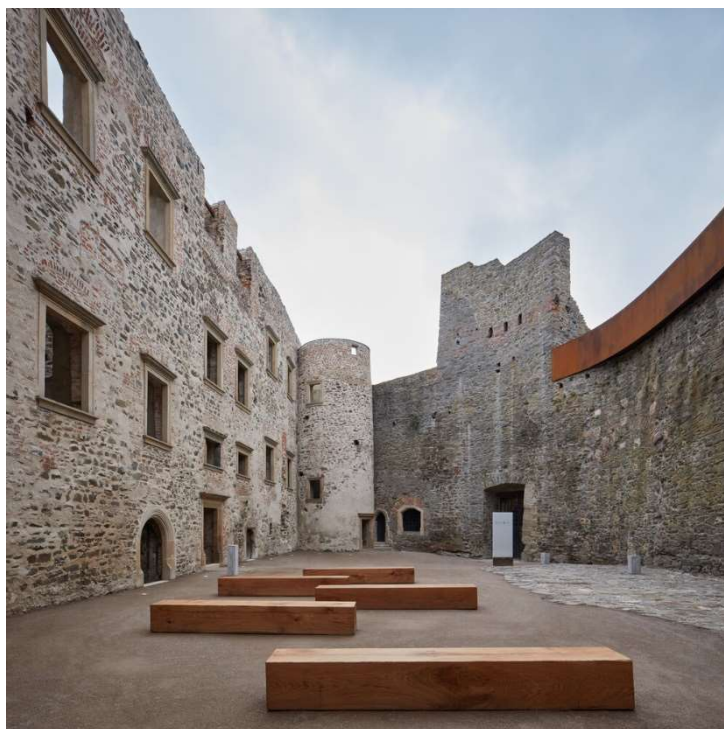
Pro nově vkládané prvky byl zvolen corten. Důležitá je pro nás jak soudobost tohoto materiálu, tak skutečnost, že prošel procesem zvětrávání, zrání a skvěle komunikuje se zestárlými historickými stěnami. Corten je patinující ocel, jeho podstatou je železo. Fenomén uměleckého kovářství je s hradem Helfštýn tak úzce a silně spjatý, že použití železné konstrukce je v podstatě logickým výsledkem.

BETONOVÉ CHODNÍČKY

V přízemí paláce jsme navrhli síť pochozích ploch a chodníčků z přesných desek z hlazeného pohledového betonu položených do jednotlivých prostor. Pohledový beton je ohraničen přísně rovnými cortenovými profily, které vytváří odstup od nerovných a nepravidelných stěn. Plocha mezi přesným profilem a nepravidelnou stěnou je vysypána kamenivem, které dá vyniknout obojímu a smíří nepravidelnost s nekompromisní rovnou linií.

HISTORIE A SOUČASNOST

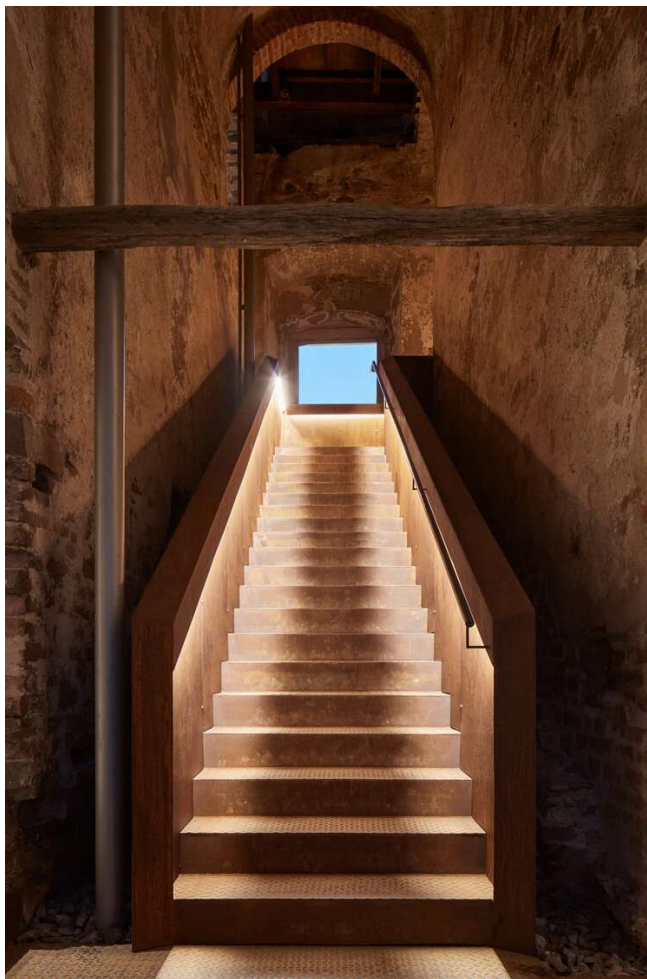
Celý proces rekonstrukce byl veden respektem k historickému objektu a snahou o zachování jeho charakteru. V hradním paláci vznikla atraktivní prohlídková trasa. Umožňuje poznávat historii stavby paláce a díky

novým vyhlídkám v úrovních původních stropů, hradeb a střechy také krajinu v okolí hradu. Současná architektura spolu s historickou budovou tvoří moderní architektonický celek představující symbiózu historie a současnosti.

Katalogový list:

Autor: Miroslav Pospíšil, Martin Karlík
Ateliér: atelier-r
Spolupracovníci: Robert Randys, Lucie Rohelová, Adéla Tomečková, Milena Koblihová, Daria Johanesová
Světadíl: Evropa
Země: Česká republika
Obec: Týn nad Bečvou
Suma: 90 000 000.00 CZK
Datum projektu: 2015
Datum realizace: 2020
Užitná plocha: 1 340.00 m²
Zastavěná plocha: 1 370.00 m²
Poznámka:
Statika historických konstrukcí:
doc. Ing. Ladislav Klusáček, CSc.
Statika nově vkládaných konstrukcí:
Ing. Jan Lukáš
Sanace vlhkosti historického zdiva:
Ing. Pavel Fára

Autorská zpráva: atelier-r

Miroslav Pospíšil, Martin Karlík © Foto v celé rubrice: BoysPlayNice

<http://www.earch.cz/cs/architektura/rekonstrukci-stredovekeho-hradu-helfstyn-postavil-atelier-r-na-kontrastu-historicke>

Úkol od památkářů zněl jasně: Torzo paláce muselo zůstat

Po dvou stoletích chátrání, desítkách let hledání cesty záchrany a třech letech stavebních prací bylo torzo renesančního hradního paláce slavnostně zpřístupněno veřejnosti. Muzeum Komenského v Přerově spravuje hrad Helfštýn od roku 1960 a projekt “Záchrana a zpřístupnění hradního paláce” je jeho dosud nejrozsáhlejším počinem v rámci dlouhodobého úsilí o záchranu této významné moravské památky. Za zmínku stojí skutečnost, že snahy o zastřešení hradního paláce probíhaly již od poloviny 20. století.

Zlomovým se stal rok 2010, kdy vědecká rada Národního památkového ústavu odborného územního pracoviště v Olomouci definovala principy možné záchrany chátrajícího torza. Mezi zásadní požadavky patřila maximální míra poznání dochovaných hodnot objektu a jeho stavebně-historického a stavebně-technického stavu.

Cennou se stala již předprojektová fáze, během níž byl zpracován rozsáhlý konvolut odborných expertíz, díky kterým se podařilo interdisciplinárními průzkumy zmapovat všechny dostupné poznatky o torzu renesančního objektu.

V průběhu stavby provedlo Muzeum Komenského v Přerově také záchranný archeologický průzkum, který přinesl množství pozoruhodných nálezů a spolu s památkářským operativním průzkumem a dokumentací i řadu nových poznatků o historii objektu.

Architektonicky se projektu zhostil atelier-r z Olomouce pod vedením Miroslava Pospíšila a Martina Karlíka. Jejich přelomová invence ve prospěch zachování torzálnosti upustila od snahy o úplné zastřešení sedlovou střechou. Do paláce vetkli minimalistický systém zaatikových střech a cortenových konstrukcí umožňujících návštěvníkům **vnímat palác ve všech dochovaných úrovních od suterénu po korunu zdiva po schodech, lávkách a plošinách.**

Intervenci soudobé architektury předcházelo celkové statické zajištění paláce a sanace všech jeho konstrukcí. Až poté se daly do jednotlivých místností instalovat klenoty z podsbírky uměleckého kovářství a informační panely představující palác coby hlavní exponát. Jako čítanku obecných i stavebních dějin ho nyní můžou v konfrontaci s exkluzivními skleněnými expozičními panely vnímat všichni, kteří se ponoří hlouběji do jejich obrazového a textového obsahu.

Nálezy fragmentů kamenických prvků daly vzniknout komornímu lapidáriu. Pro snazší pochopení původního kontextu zasazení článků v architektuře jsou

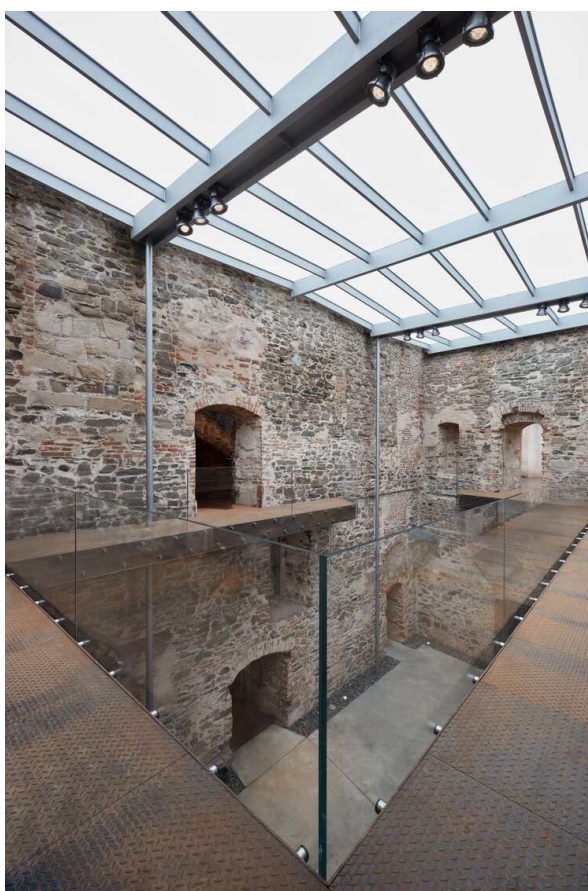
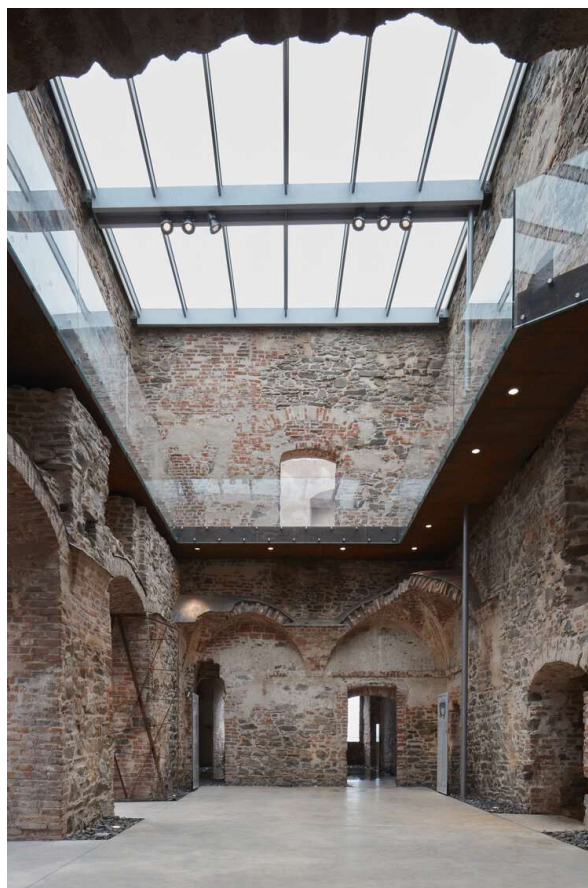

artefakty osazeny společně s kresebnými rekonstrukcemi architektonických celků. Unikátní pískovcové fragmenty nesou atypické instalační prostředky evokující tvarosloví okenních a dveřních ostění. Expozici doplní také dvojice 3D modelů zachycující stav Helfštýna kolem roku 1300 a po roce 1480.

Realizace, jejímž investorem byl Olomoucký kraj, zřizovatel Muzea Komenského v Přerově, probíhala od září 2017 do července 2020 a uskutečnila se i díky úspěšné žádosti o dotaci z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v rámci výzvy č. 21 - muzea v roce 2016. Generálním zhotovitelem stavby bylo sdružení pro záchranu a zpřístupnění hradního paláce na Helfštýně Hochtief.CZ a ARCHATT PAMÁTKY, s.r.o.

Počin považujeme za mimořádný především proto, že se v něm snoubí památková záchrana a znovuoživení zříceniny současnou vrstvou architektury. Její doplnění o špičkové technologie a originální mobiliář umožnilo významné rozšíření prezentace muzejních sbírek. Přidanou hodnotu spatřujeme v možnostech vnímání všech úrovní torza souběžně s uchováním jeho autentických hodnot.

MKP, <http://www.helfstyn.cz/aktuality/palac-otevren>

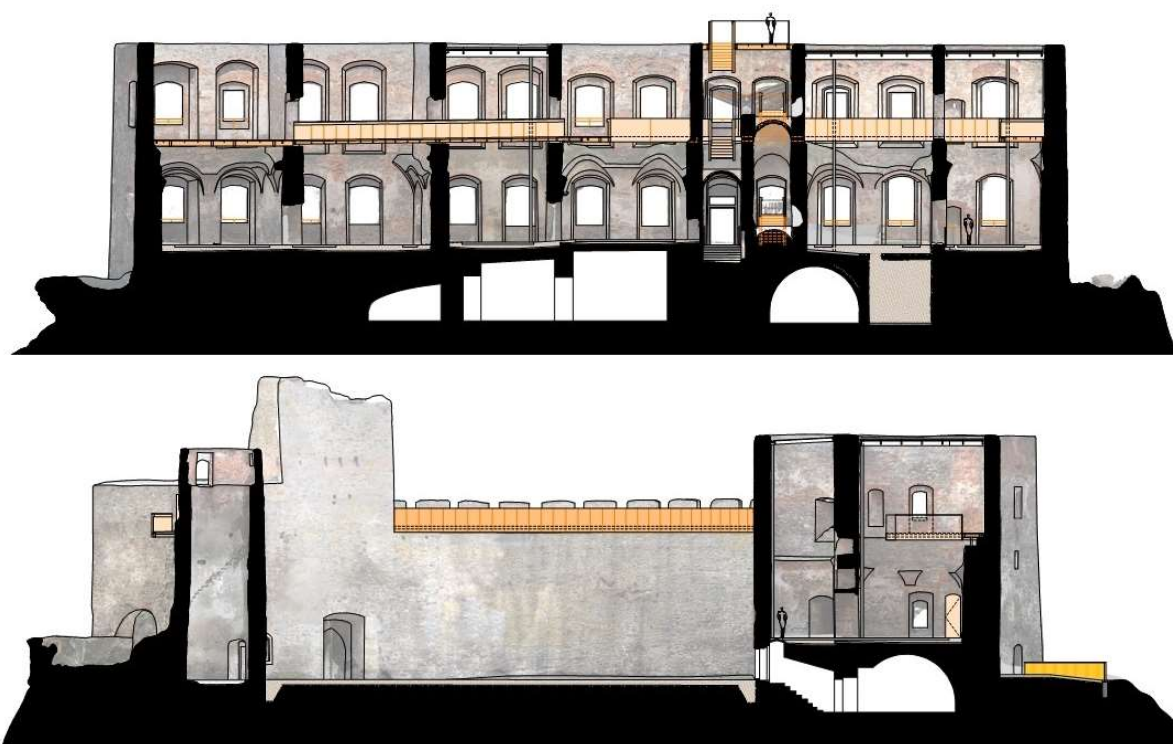

Od zastřešení hradního paláce po obnovu torza

Původní požadavek na zastřešení hradního paláce jsme po dohodě se zadavatelem rozšířili na návrh koncepce obnovy stavby jako památky torzální architektury s možností širší prezentace objektu a jeho historie směrem k veřejnosti. Při zpracování návrhu jsme si byli vědomi toho, že pracujeme s památkou mimořádné hodnoty, která je jedinečná nejen stupněm dochování původních konstrukcí a čitelností jednotlivých stavebních etap, ale i svoji velikostí.

Naše koncepce respektuje historický objekt a je vedena snahou o zachování jeho charakteru. Současně se chceme pokusit o aktualizaci památky a také o její přiblížení a zatraktivnění směrem k návštěvníkům hradu Helfštýna. Vedení pokorou se snažíme vložit do torza původní stavby nové konstrukce, jejichž hlavním cílem je snaha přiblížit historické artefakty stavby návštěvníkům hradu a seznámit je tak s jeho bohatou historií.

Oprošťujeme se od jakéhokoli historismu a eklekticismu. Nechceme doplňovat, přikrášlovat, zakrývat, vyhlazovat tam, kde to není nutné ze statických důvodů. Nové prvky zásadně a záměrně odlišujeme od původních prvků, do stávajících konstrukcí zasahujeme v nejmenší možné míře. Snažíme se ale navazovat na jednoduché principy, které při

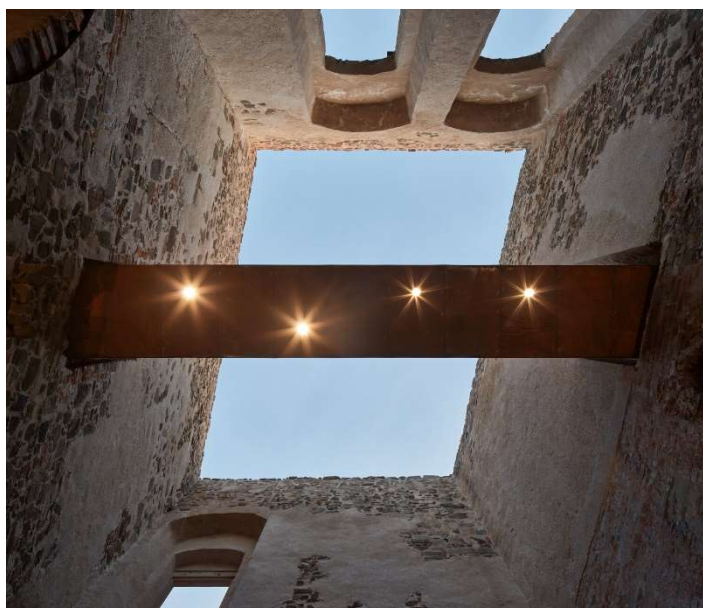

stavbě hradu využívali původní stavitelé. V maximální možné míře tedy využíváme staticky určitých konstrukcí - prostých nosníků, které nejpřirozeněji využívají přirozenou statickou schopnost zdiva tedy jeho únosnost v tlaku.

Na nové konstrukce používáme tuto základní trojici materiálů - corten, leštěný beton, sklo. Corten je povětrnostním vlivům odolná ocel se zvětralou povrchovou strukturou ukončené koroze - rzi. Byl zvolen z toho důvodu, že prošel procesem zvětvávání, jakéhosi zrání, stárnutí a bude dobře komunikovat se zestárlými historickými stěnami. Corten je také materiál, jehož podstatou je železo. Fenomén uměleckého kovárství je s hradem Helfštýnem tak úzce a silně spjatý, že použití železné, potažmo cortenové konstrukce je v podstatě logickým, matematickým výsledkem jednoduché rovnice. Corten je použit na nové vkládané konstrukce lávek, stropů, schodišť atd.

Skla s povrchovou úpravou pískováním je použito na zastřešení vybraných místností. Ponechání horního denního osvětlení umocňuje stávající torzální vyznění prostor paláce. Povrchová úprava pískováním usnadňuje údržbu střešních ploch. Leštěného betonu je použito na podlahy nástupního podlaží paláce. Od nerovných konstrukcí původních stěn je oddělen šterkovým zásypem proměnlivé šířky.

<https://atelier-r.cz/portfolio/zastreseni-palace-hradu-helfstyna/>

Když se staré spojí s novým. Unikátní rekonstrukce zříceniny hradu Helfštýn

Točité schodiště z těžké oceli, odhalené stěny a skleněné stropy tam, kde ještě nedávno byla jen oblaka. Když se procházíte po nově zrekonstruovaném středověkém paláci, nutně dostanete pocit, jako by se dvě doby proluly v jednu. A tím nejlepším možným způsobem.

Výběr oceli přitom nebyl náhodný. Kovářství k hradu Helfštýn neodmyslitelně patří už desítky let, díky čemuž jeho jméno znají i lidé z jiných koutů světa. Nejedná se však o tradici z dob, kdy panství spravovali opavští Přemyslovci. Mezinárodní setkání uměleckých kovářů Hefaiston se poprvé uskutečnilo v roce 1982 a od té doby zde svou zručnost předvedly tisíce těchto umělců.

Ocel a rez jsou na tomto místě ale novinkou. Na místech, kde dříve stávalo pouze mohutné obvodové

zdivo, dnes na každém rohu narazíte na corten, který na první pohled simuluje degradovaný kov. Speciální patinující ocel je však vůči povětrnostním vlivům odolná.

Zdálky si přitom jeden z největších hradů u nás zachoval stále stejný, historický charakter, a pohled na středověkou památku tak neruší žádný cizorodý prvek. To, co se proměnilo, je totiž jádro historické památky - přesněji jejího renesančního paláce, který byl kvůli scházejícímu zastřešení více než dvě století ponechán napospas povětrnostním vlivům.

Díky snaze o maximální zachování dosavadního podoby zříceniny tak

projektanti, za dohledu památkářů, navrhli takové zastřešení, které nepřesahuje úroveň obvodového zdiva. Za rekonstrukcí stojí olomoucké studio Atelier-r, které navrhlo například i současnou podobou Slovanského gymnázia v Olomouci nebo Národní sportovní centrum v Prostějově.

V rámci projektování architekti využili také unikátní, detailní 3D model hradu vytvořený z tisíců dronových fotografií, který jim umožnil zmapování neobvykle tvarovaného zdiva nebo povrchových úprav konstrukcí.

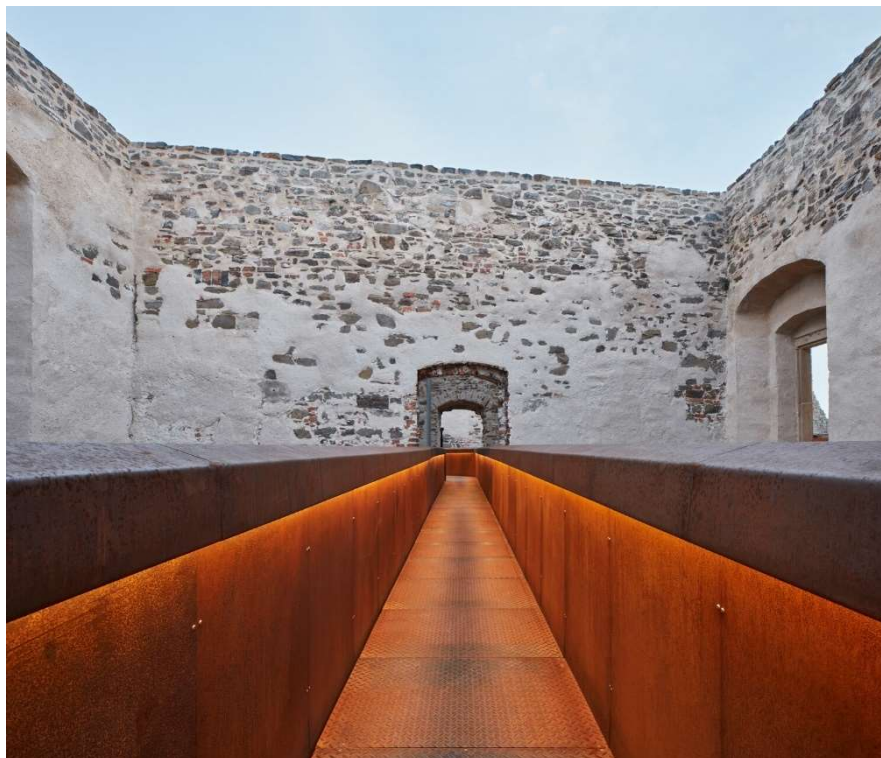
„Hlavní výzvou pro nás bylo dokázat, že moderní architektura má v oblasti rekonstrukce památek své pevné místo, že historické stavbě může vdechnout nový

život. Že může jít o symbiózu, kdy citlivě zachováme hodnoty historie a přitom ji oživíme soudobým způsobem, pravdivě,“ řekl Martin Karlík ze studia Atelier-r.

Palác, kam se stavební práce soustředily, byl kvůli opadávajícímu zdivu uzavřen už v roce 2014 - to ohrožovalo jak bezpečnost návštěvníků, tak samotnou existenci památky. Projekční práce započaly v roce 2015 a samotná rekonstrukce, která zahrnovala také statické zajištění objektu, byla zahájena o dva roky později a vyšla na 90 milionů korun.

Ti, kteří hrad už letos stihli navštívit, však vědí, že se šestileté čekání vyplatilo. Více než 700 let od svého založení tato památka opět dýchá novotou.

Mikoláš Rec, FORBES, 17. 11. 2020

Rekonstrukce si všiml celý svět. Středověký Helfštýn se pyšní novou podobou hradu s moderními prvky

Hrad Helfštýn po několika letech opět otevírá brány veřejnosti. Proměna je ukázkou citlivého propojení historické a současné architektury s využitím nejmodernějších materiálů. V poválečných letech byl Helfštýn spíše typickou zříceninou. A vedly se spory, zda hrad zakonzervovat, nebo obnovit. Naštěstí se podařilo prosadit druhou variantu a začala rekonstrukce. Rozsáhlá přeměna hradního paláce patří k těm nejnáročnějším, a to nejen finančně.

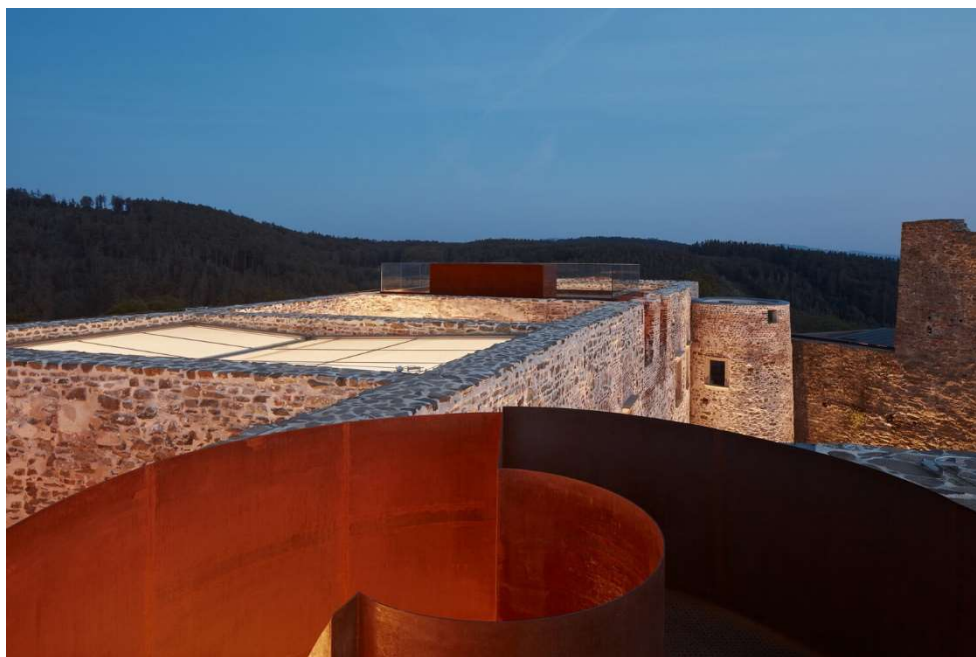
Propojení architektury

Opravený palác je důkazem toho, že středověká památka může jít ruku v ruce s moderní architekturou. [Atelier-r](#) zachoval historické hodnoty hradu a vložil do něj konstrukce z korozi odolné oceli, skleněnou střechu a osvětlení, které v paláci vytváří jedinečnou atmosféru. Palác se dočkal částečného proskleného zastřešení, schodiště a chodníky propojily i místa, kam se lidská noha nedostala několik staletí.

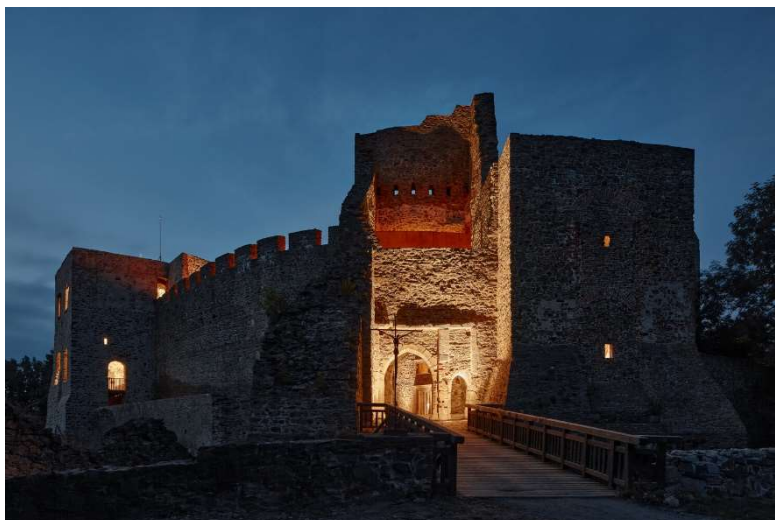
Díky částečnému zastřešení získal hrad i zajímavé výstavní prostory pro sbírky kovaných plastik, lapidárium a také unikátní vyhlídku na Moravskou bránu. „Pro Helfštýn je typické umělecké kovářství, a proto osadíme

jednotlivé místnosti renesančního torza kovářskými pracemi. Ohlédnutí za stavební minulostí paláce pak nabídnou tři desítky informačních panelů, které přiblíží dějiny hradu formou historických

vyobrazení a krátkých textů,“ uvedl kastelán hradu Jan Lauro.

Unikátní část přináší nové pohledy a spojuje vnitřní a vnější ohoz prostřednictvím ocelových lávek. Umožní tak vstoupit i do míst, ve kterých se několik století nikdo nepohyboval. Lidé si budou moci prohlédnout přes dvojici věží nejen samotný palác, ale i nádvoří z výšky. Dále bude možné vystoupat na vyhlídkovou plošinu, ze které je úžasný výhled právě do údolí Moravské brány.

Rekonstrukce hradu Helfštýn ale rozhodně není jedinou ukázkou propojení moderní a středověké architektury. Inovativní architektura se nachází v České republice na více frontách. Kostel v poutním městě **Neratov** prožil vypálení od Rudé armády i několikaleté chátrání. Kostel má částečně prosklenou střechu podle návrhu architektů Petra Dostála a Jiřího Starého. Nápad prosklené střechy vzešel od pátera Jána Suchára, který do vesnice vrátil život. V letech 2007-2011 proběhla rekonstrukce a přestavba bývalého gotického hradu Litoměřice. Jejím výsledkem je multifunkční prostor, jehož součástí je revitalizované nádvoří a správní budova.

Ovšem rekonstrukce hradu Helfštýn na svět zapůsobila nejvíce. Objevila se dokonce v prestižních časopisech [Dezeen](#) nebo [ArchDaily](#).

CZECHDESIGN

<https://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/rekonstrukce-ktere-si-vsimpl-cely-svet-stredoveky-hrad-helfstyn-se-pysni-novou-podobou-s-modernimi-prvky>

NOVÁ KNIHA:

Hrad Helfštýn - strážce Moravské brány

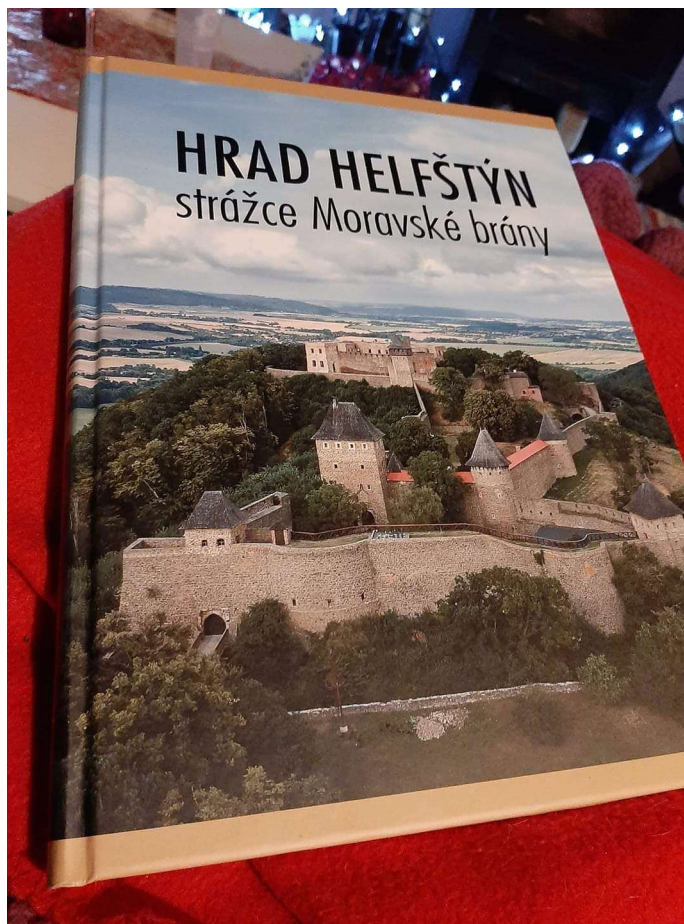
Hrad Helfštýn se po víc než sto letech dočkal knižního zpracování dějin, současnosti i neodmyslitelných fenoménů, jakými jsou pro Helfštýn typické umělecké kovářství a dobrovolnictví. Reprezentativní monografii vydalo Muzeum Komenského v Přerově.

Po druhém vydání Kahligovy publikace (1914), poslední monografie o Helfštýně, se myšlenkou o shromáždění dostupných textů o dějinách a současnosti Helfštýna začala zabývat k tomu účelu vzniklá redakční rada odborníků z Muzea Komenského v Přerově.

Redaktorem připravované knihy se stal ředitel muzea Radim Himmler, který sestavil kolektiv čtyř autorů schopný zaštitit hlavní témata publikace. Z řad muzejních pracovníků šlo o archeologa Zdeňka Schenka, historika Lubora Maloně a kastelána kunsthistorika Jana Lauro. Externě byl osloven znalec regionálních dějin a archivář Jiří Lapáček.

Vzniku knihy finančně pomohlo Sdružení pro záchranu a zpřístupnění hradního paláce na Helfštýně ve složení firem Hochtief, a. s. a Archatt, památky s.r.o.

Věříme, že tento publikační počín ocení všichni, kteří mají k Helfštýnu blízko. K prodeji je v Informačním centru v Lipníku nad Bečvou a Knihkupectví Kosmas v OC Galerie v Přerově. Na Helfštýně bude k osobnímu vyzvednutí po Novém roce. *Prodejní cena knihy je 400 Kč.*

Obsah

Úvod (Radim Himmler)	6
Helfštýn ve světle archeologických pramenů (Zdeněk Schenk)	7
Historie Helfštýna od nejstarší písemné zmínky do roku 1650 (Jiří Lapáček)	40
Historie Helfštýna od roku 1650 do roku 1960 (Lubor Maloň)	80
Popis s nástinem stavebního vývoje Helfštýna (Jan Lauro)	98
Památková obnova Helfštýna od 19. století (Jan Lauro)	118
Záchrana a zpřístupnění paláce na Helfštýně (Jan Lauro)	137
Kulturní a společenský život na Helfštýně (Jan Lauro)	159
Helfštýn světovým centrem kovářství (Jan Lauro)	176
Dobrovolníci na Helfštýně (Jan Lauro)	189
Majitelé Helfštýna (Lubor Maloň)	201
Helfštýn v obrazech (Jan Lauro)	227
Poznámky	239
Seznam pramenů a literatury	249
Poděkování	255

HISTORIE HELFŠTÝNA

Rozsáhlá zřícenina hradu Helfštýna, vévodící celému údolí Moravské brány, podněcovala už na konci 18. století romantizující historiky k falešným úvahám o původu hradu v daleké minulosti. Hrad Helfštýn (zvaný také Helfštejn, německy Helfenstein) vznikl se vši pravděpodobností v poslední čtvrtině 13. století a jeho zakladatelem a prvním majitelem byl slezský šlechtic Friduš (Fridrich) z Linavy. Friduš, jak uvádí s odstupem času záznam v moravských deskách zemských z r.1349, se zmocnil (snad za bezvládní po smrti Přemysla Otakara II. r. 1278) v tomto kraji části majetku pánů z Drahotuše a vybudoval na nejvyšší části hřebene nad řekou Bečvou, chráněné strmými svahy, malý hrad s oválným půdorysem. Hrad vznikl na ploše dlouhé přibližně 50 m a široké 30 m a byl už tehdy opevněn silnou hradební zdí, doplněnou na jihu mohutnou okrouhlou věží. Na severní straně byl umístěn prostý hradní palác, který měl mimo sklepy ještě dvě podlaží. Celý areál hradu byl obehnan širokým parkánem, za nímž byl vyhlouben ochranný příkop.

Friduš z Linavy

Friduš z Linavy se zdá být dodnes spornou osobností. Historikové o něm předpokládali, že nejen uchvátil bezprávně část cizího pozemkového vlastnictví, ale že také zneužíval strategické polohy hradu Helfštýna na významné cestě Moravskou branou k loupežení.

Kravařové

Se stavebními úpravami se započalo ve větším měřítku již v první polovině 14. století, ale hlavní přestavba hradu na gotickou pevnost se odehrála až na konci 14. a na začátku 15. století, kdy se stal hrad sídlem Lacka z Kravař.

Přemek Opavský

Lacek z Kravař zemřel r. 1416, dříve než revoluce mohla ověřit jeho věrnost husitským ideám. Přímé mužské potomky po sobě nezanechal a Helfštýn připadl jeho příbuznému Petrovi z Kravař na Strážnici, kterého zmíněný protihusitský pamflet obviňoval rovněž jako horlivého podporovatele husitů.

Kostkové z Postupic

Pokud Vok ze Sovince pomýšlel na vytvoření rozsáhlé enklávy v Pobečví, do níž by začlenil i Helfštýn, nepodařilo se mu tuto myšlenku uskutečnit.

Pernštejnové

Ačkoliv se husitské války a potom znovu války česko-uherské staly nelítostnou konfrontací středověkých opevněných sídel s nároky soudobého válečnictví, neodsoudily hradní pevnosti k bezvýhradnému zániku, ale vynutily si nové nazírání na jejich účel.

Ludanicové

Pernštejnové museli své statky rozprodávat a jednou z prvních obětí počínajícího rodinného bankrotu se stalo Helfštýnské panství. R. 1554 je koupil Půta z Ludanic, potomek šlechtické rodiny ze Slovenska.

Bruntálští z Vrbna

Hynkovi Bruntálskému (zemř. 1596) a jeho synům na Helfštýnu záleželo, a proto přistoupili záhy nejen k přestavbě hradu, ale i k výstavbě nového zámku v Lipníku.

Dietrichsteini

V době povstání střežila Helfštýn patrně vojenská posádka, protože si sem někteří šlechtici z okolí ukládali cennosti, ale válečné události se hradu vyhnuly. V říjnu 1621 za vpádu Jana Jiřího Krnovského na Moravu se před Helfštýnem objevili vzbouření Valaši v čele s emigrantem Janem Adamem z Víckova a císařská posádka jim vydala hrad bez boje.

Po roce 1900

Zřícenina Helfštýna byla v 19. století hojně navštěvována a už krátce po polovině století byl podniknut první vážnější pokus o zpřístupnění hradu, avšak se soustavnějšími zajišťovacími pracemi se započalo až r.1911.

www.helfstyn.cz

Chceme se stát regionálním fórem místních zpravodajů

Pokračování ze str. 1

Obecní zpravodaje v regionu Moravské brány (území DSO+MAS) ve formátu A5 pravidelně vydávají obce Osek nad Bečvou, Veselíčko, Jezernice, Prosenice, Výkleky a Tučín. Obce si zpravodaje vzájemně posílají. Nicméně konstatování „pravidelného“ vydávání je poměrně složité. Každý z těchto zpravodajů vychází časově různě, s různým počtem stran a s různým nákladem. I když všichni by byli zřejmě rádi za 3-4 vydání do roka.

Osecké noviny - časopis občanů Oseku nad Bečvou vydává obec dle tiráže třikrát ročně v počtu 500 kusů. (RČ: MK ČR E 17844; noviny@oseknadbecvou.cz). Redakční tým tvoří Petra Kubíková a starosta Martin Engl. (Přetisková příprava a tisk: Havlík-Havlíková, e-mail: info@studiomatrix.cz)

Veselícké novinky - zpravodaj obyvatel obce Veselíčko a místní části Tupec vydává obec v nákladu 450 ks. Redakční tým tvoří starosta Tomáš Šulák a Eva Lehnertová. (RČ: MK ČR E 12652; lehnertova.eva@gmail.com), zlom a tisk: Eva Lehnertová, tel. 776 870 807.) Zpravodaj vychází v poslední době 2x ročně, přestože v minulosti to byl pravidelný čtvrtletník a v prvních dvou ročnících dokonce měsíčník. V roce 2020 měly zpravodaje č. 37 (48 stran) a 38 (56 stran).

Jezeráček - zpravodaj Obce Jezernice, je dle své úřední tiráže periodický tisk územního samosprávného celku, čtvrtletník (RČ u MK ČR E 11328). Vydává jej obec nákladem 170 ks. (Sazba, zlom a tisk: Computer Media s.r.o.) Zpravodaj se prodává za 10 Kč. V roce 2020 měla čísla 32, 24 a 28 stran.

ZPRAVODAJ OBYVATEL OBCE VESELÍČKO A MÍSTNÍ ČÁSTI TUPEC Číslo vydání 38

DÁRCI KRVĚ. Světový den dárců krve připadá každý rok na 14. června a právě v tento den letošního roku vznikl v obci nový klub Dárců krve a plazmy Veselíčko. Jeho cílem je dát dohromady co nejvíce dobrovolníků, kteří budou za naši obec chodit pravidelně darovat jednou za tři měsíce krev nebo plazmu na transfúzní oddělení v Přerově. Více na straně 23. Foto: Ladislav Patman

Vážení a milí občané, přátelé vesnice,

srdečně Vás zdravím na závěr složitého covidového roku 2020. Přinesl mnoho problémů, ale i několik pozitivních věcí. Již na jaře začala stavba kanalizace v místní části Tupec. Ministerstvo zemědělství přidalo ke schválené 60 procentní dotaci dalších 5 procent. Akci podpořil i Olomoucký kraj částkou 1,2 milionu korun. Všechny informace k ní můžete sledovat na webových stránkách obce ve speciální rubrice, kde přidáváme i fotografie z průběhu stavby. V červnu vybrala konkursní komise novou ředitelku mateřské školy. I když tato operace přinesla mnoho emocí, zejména ze strany legitimní petice zastánců bývalé ředitelky Lucie Pazderové, rozběhnutý proces se mu-

sel dokončit. V tomto vydání VN přinášíme reportáž z nově rekonstruované mateřinky, kterou nyní vede Vladislava Keilingová. V červenci jsme získali podporu z ministerstva financí na výstavbu čtyř nových bytů v bytovém domě č. p. 7, kde se nyní již intenzivně pracuje. Na druhou stranu jsme ovšem kvůli covid-dáňovému propadu ve výši až 2 milionů korun museli nepřijmout dotace z Olomouckého kraje na výměnu žlabů a chodník v části Veselí-sever a dotaci z ministerstva pro místní rozvoj (MMR) na dětské hřiště. Tato akce byla spojená s fistezkou, což bylo v době koronaviru zbytné financovat.

Pokračování na straně 2

SLOVO ÚVODEM

Vážení čtenáři Oseckých novin,

v pátek 29. listopadu jsme se po roce opět sešli před obecním úřadem, abychom společně rozsvítili vánoční strom a zahájili tak letošní advent.

Jménem svým i jménem všech spolupracovníků a kolegů zastupitelů Vám přeji, abyste Vánoční čas prožili v klidu se svými rodinami, blízkými a kamarády, bez vyzváněcích telefonů a sociálních sítí.

Do roku 2020 nám všem přeji především pevné zdraví, mnoho sil a dobrou náladu v práci i soukromém životě. Martin Engl, foto: Václav Zvoník

Zpravodaj obce Prosenice
(periodický tisk územně-samosprávného celku) uvádí četnost vydávání: 4x ročně. Vydavatelem je Obec Prosenice. (RČ MK ČR 12614.) Redakční radu tvoří starosta Luboš Zatloukal, místostarostka Martina Kolísková a Božena Szurmanová. Prosenický zpravodaj má počtem stran i tématy nakročeno do většího rozmachu.

Výklecký zpravodaj v posledních dvou letech vyšel jako ročenka 2019 (20 stran) a 2020 (24 stran), což znamená, že přináší ucelené roční informace.

Zprávičky z Tučina zase vycházejí čtyřikrát ročně a jde spíše o časový přehled informací dle kalendářních dat za určité vydávané roční období. Dle tiráže má periodu 2-4 ročně a počet výtisků je 200 kusů. (RČ MK ČR E 23056.)

Jenom těchto 5 příkladů zpravodajů ukazuje, že každý má jiné pojetí a lze se vzájemně inspirovat.

I když zpravodaje vycházejí mezi lidmi, obecní úřady občas zapomenout zavěsit poslední, nebo několik posledních vydání na své webové stránky.

Úvodníky a zhodnocení

Aby však nezůstalo v této sondě pouze u čísel, která se možná nedají ani dost dobře srovnat, přinášíme na závěr konstatování z úvodníku Jezeráčku od starostky Pavly Jochcové. Právě úvodníky jsou v obecních zpravodajích nejsilnější a starostové si dávají záležet.

„...Polemika o nezbytnosti opatření je vyhrocená, zprávy o nárůstu počtu nemocných alarmující, dusíme se v rouškách, jsme vystrašení, naštvaní. Mediální masáž přesahuje rozumnou míru. Nejsme ale bezmocní! Naše zdraví je převážně v našich rukách. Nejlepší prevencí je dobrá nálada, zdravá strava, dostatek spánku, a hlavně zvyšování imunity organismu pohybem na čerstvém vzduchu, cvičením, otužováním. To všechno můžeme ovlivnit my sami. Pokud budeme v dobré kondici, i případnou virovou nákazu zvládneme dobře! Přeji Vám

Obecní úřad

www.jezernice.cz
Adresa: Jezernice 206, 751 31
Tel.: 581 771 750
Mobil – úřad: 734 763 575
Mobil – starostka: 606 721 369
podatelna@jezernice.cz

Úřední hodiny

v době nouzového stavu:

PO	8.00 – 10.00	14.00 – 17.00
ST	8.00 – 10.00	14.00 – 17.00

Vážení a milí Jezeráci, příznivci obce, v úvodu předchozího čísla našeho zpravodaje, který vyšel koncem června, jsem napsala, že za sebou máme podivné období epidemie covidu-19... A ono se nám po krátké letní odmlce v horší variantě vrátilo. Vláda svým usnesením z 30. 9. 2020 opět vyhlásila nouzový stav z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru a od

12. října zakázala hromadné akce, koncerty, divadla, filmová a jiná umělecká představení, společný zpěv více než pět osob ve vnitřních prostorech staveb, s výjimkou bydliště a mateřských škol (ještě, že tak), poutě, kongresy, používání vnitřních sportovišť, umělých koupališť, návštěvy zoologických zahrad, muzeí, galerií, kroužků, zakázala veřejný internet v nákupních střediscích, omezila provoz škol, úřadů, stravovacích služeb atd., s cílem omezit šíření epidemie a zabránit tak přetěžování zdravotnictví, a v konečném důsledku kolapsu ekonomiky. Polemika o nezbytnosti opatření je vyhrocená, zprávy o nárůstu počtu nemocných alarmující, dusíme se v rouškách, jsme vystrašení, naštvaní. Mediální masáž přesahuje rozumnou míru. Nejsme ale bezmocní! Naše zdraví je převážně v našich rukách. Nejlepší prevencí je dobrá nálada, zdravá strava, dostatek spánku, a hlavně zvyšování imunity organismu pohybem na čerstvém vzduchu, cvičením, otužováním. To všechno můžeme ovlivnit my sami. Pokud budeme v dobré kondici, i případnou virovou nákazu zvládneme dobře!

Přeji Vám veselou mysl a pevné zdraví. Krásný barevný podzim, přátelé Jezernice.

Pavla Jochcová, starostka

Zahrada MŠ před dokončením

VESELÉ VELIKONOCE

veselou mysl a pevné zdraví. Krásný barevný podzim, přátelé Jezernice. Pavla Jochcová, starostka.“

Zpravodaje ve formátu A4 vydávají dle zjištění na webových stránkách 32 obcí DSO/MAS Moravská brána zase obce Grymov, Pavlovice u Přerova, Radslavice, Šoběchleby, Sušice, Týn nad Bečvou a Žákovice. Vždy jde ale o daleko méně stránek než u „ápětkových“ kolegů.

Pravidelně 1x za měsíc vydává své „Lipenské listy“ Lipník nad Bečvou.

Hradčany své rozhledy na webu zveřejněny nemají, ale lze si objednat.

Každopádně je zatím málo to, že svůj zpravodaj má „v nějaké pravidelnější podobě“ pouze 14 obcí z 32. Nebo je nemají na webových stránkách, ale to je téma propříště, kdy se podíváme do dalšího sousedního regionu.

A co k tomu říká odbornice na hodnocení obecních zpravodajů Marie Šuláková, která se již 10 let podílí na hodnocení Nejlepší zpravodaj města, obce a regionu, nově ve spolupráci se Sdružením místních samospráv ČR?

„Obecní zpravodaje jsou periodickým tiskem, na který se vztahuje tiskový zákon a tím pádem i řada povinností. Jsou často dílem dobrovolníků nebo dokonce samotných starostů. Od toho, kdo je dělá a také kolik peněz je obec ochotná do jejich výroby investovat, se odvíjí i jejich úroveň,“ říká Šuláková. „Je samozřejmé, že ne každý starosta a ne každý aktivní občan, který se na výrobě zpravodaje podílí, je původní profesí novinář nebo grafik. Přesto je vidět, že od doby, kdy začaly obecní zpravodaje vycházet, se jejich kvalita neuvěřitelně zlepšuje, což je pozitivní. Obecní zpravodaje jsou vizitkou dané obce, informují a vzdělávají občany, mohou je i sbližovat, mohou být rovněž formou propagace a uvedenými příklady dobré praxe i inspirací pro další obce. Obecní zpravodaje rozhodně nejsou přežitkem a mají budoucnost i v časech elektronických médií,“ dodává.

ZPRÁVIČKY z Tučina

Tučín č. 04/2020

duben – říjen 2020

www.tucin.cz

www.pobecvi.cz/tucin

Vážení spoluobčané!

V minulém čísle zpráviček jsme již informovali o zaváděných opatřeních z důvodu COVID 19. Bylo to pro nás něco nového, nepříjemného a možná i strašidelného. Byla to 1. etapa epidemie šířící se světem. Virus se za tu dobu nevytratil ba naopak v posledním období nabírá na síle, šíření je daleko intenzivnější než na jaře. Spoustu akcí bylo zrušeno, ale zatím covid 19 poražen nebyl. Momentálně záleží na nás, jak se vypořádáme se situací. Život se nezastavil, a tak se pojďme ohlednout, co se událo a co se děje v obci.

Z činnosti v obci:

- Duben byl již ve znamení boje s virem a opatření přerušila i tak významnou tradici jako jsou Velikonoce a tradiční obcházení koledníků po domech, aby si vykoledovali vajíčko nebo nějakou dobrotu. Vše většinou proběhlo jen v rodinách, a i díky Vaší ohleduplnosti bylo vše bez problémů, přispěli a přejeme zdraví, klid a pohodu v roce 2020.
- Starosta obce ve spolupráci s krizovým štábem HZS OLK zajišťoval desinfekci pro provoz OÚ, prodejny COOP a MŠ.
- Tradiční rychlý český humor zareagoval i v době covidu a partička mladých „vtipálků“ nasadila ve večerních hodinách roušku i svatému Izidorovi. Možná jim vadilo, že starosta s místostarostkou roznášeli roušky do každého domu pro všechny občany a na Izidora se nedostalo, nebo že stojí na frekventovaném veřejném prostranství bez roušky.
- 6.5. jednalo s přísnými opatřeními v rouškách a s rozestupy zastupitelstvo obce Tučín. Chod obce se nemůže zastavit a je nutné projednat a schvalovat potřebné záležitosti. Bylo schváleno přijetí dotací od Olomouckého kraje na Půdní vestavbu MŠ ve výši 500.000,- Kč, dotaci na projektovou dokumentaci Garáže a sociální zázemí pro zaměstnance č.p. 9 ve výši 110.000,- Kč, dotaci na zachování pro-

Tomáš Šulák

Adéla Lakomá balí sklo do sena

Adéla Lakomá je mladá dáma, která si za svoji profesi vybrala v našich moravských končinách netradiční obor. Rozhodla se pro sklářství. Skleničky, vázy, misky a další užité i dekorativní sklo zdobí gravírováním. Inspiruje se přírodou, zemědělstvím i folklorem. Věnuje se sklu užitému i dekorativnímu. Založila vlastní značku DOSENA a sklízí s ní první úspěchy.

Jsem ráda, že mi dovolí nakouknout do jejího ateliéru a položit jí pár otázek. Provádí mě dlouhou chodbou statku, kde žije její babička. Otevírá dveře do malé místnosti a mému nosu, místo očekávaného sena, zalahodí vůně čerstvé kávy a pomerančů. V místnosti, která dříve sloužila jako prádelna, jsou stoly s rozličnými skleničkami, vázami

... a já se rozplývám nad něžnými motivy vyrytými gravírovací bruskou. Vypadá jak malá aku vrtačka. „Koupili mi ji rodiče asi před dvěma lety k Vánocům. Tenkrát jsem ani netušila, jak často ji jednou budu používat. Časem si ale budu muset pořídit novou. Je moc těžká a po několika hodinách práce mám hodně bolavé zápěstí.“ Usmívá se Adéla a já беру do ruky ještě nenazdobené panáky. Každý je jiný a jedinečný a spolu vytváří dokonalý celek. „Panáky mi foukají studenti. Oni se na nich vlastně učí, ale mě to přijde naprosto skvělé. Každý je jiný, každý je originál.“ Vysvětluje tato mladá sklářka a nalévá mi šálek kávy.

Pokud vím, tak tví rodiče pracují v zemědělství, prarodiče také hospodařili na statku. Máš v rodině nějakého skláře nebo co tě k tomuto oboru přivedlo?

Ke sklu mě přivedla tak trochu náhoda. V podstatě za všechno může můj matematický antitalent. Nasměroval mě na výtvarnou školu. Sklářství mi přišlo jako zajímavý obor, o kterém jsem prakticky vůbec nic nevěděla. O to víc mě lákal. Čtyři krásné roky jsem pak strávila na Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské ve Valašském Meziříčí, obor Hutní tvarování skla. Najednou jsem stála u pece s pišťalou v ruce a věděla jsem, že tohle je to pravé. Proto jsem po střední škole pokračovala na Univerzitu Tomáše Bati do ateliéru Design skla, kde jsem se naučila pracovat zase s myšlenkovou částí procesu. Na rodinnou tradici zemědělství jsem však nezanevřela. Do svých prací se vždy snažím vložit kousek té vesnické náтуры. Často hledám mezi světem sklářství a zemědělství propojení. Z tohoto hledání vznikla i značka Dosena. Spojuje tyto dva světy, které jsou mi blízké.

Založila jsi vlastní značku, podnikáš. Kdo tě nejvíce podporoval jít za svým snem a fandil ti? Nebylo více zrazování, at' si najdeš „pořádnou práci“?

Starší generace naší rodiny měla hned jasno: „Sklářství a tady u nás na Hané? Není to trochu exotika?“ Já si naopak myslím, že právě proto to může celé fungovat!

I když to bude asi komplikovanější než v severních Čechách, kde je sklářství tradicí. Pochopení jsem našla u rodičů, kterým jsem za všestrannou podporu moc vděčná. Samozřejmě nesmím zapomenout ani mé přátele. Dodali mi odvalu hned na počátku.

Prosadit se není snadné. A začít vydělávat uměním tolik, aby tě to uživilo už vůbec ne. Je to opravdu kus odvahy a spousta lidí takový sen vzdá hned na začátku. Osobně ti moc fandím. Otázka na tělo. Míváš někdy strach, že to nezvládneš a půjdeš raději pracovat někam do sklárny?

Jistěže občas přijdou chvíle, kdy si říkám, že se na to prostě a jednoduše vyprdu. Ale do druhého dne se z toho vyspím... Důvod je jednoduchý: kdybych byla strom, jsou mé kořeny asi hodně hluboko. K tomuto místu mám prostě silný vztah, je mojí inspirací. Nemohu tedy odejít za sklářstvím. Musí sklo ke mně! Samozřejmě chce to vše čas, moře píle, trpělivost. Ale tak to přece funguje i v přírodě. Jednou to ovoce prostě sklídím. :D

Moc se mi líbí spojení tvého stylu zdobení skla s názvem značky Dosena. Do sena své výrobky i balíš. Je to nejen ekologické, ale i originální, romantické. Jak tě to napadlo?

Vnímám to právě jako propojení dvou zdánlivě nespojitelných světů. Sklářství a zemědělství. Nejvíce jsem se tomuto propojení věnovala ve své diplomové práci. Zaujala mě možnost transformací zemědělských činností do uměleckých objektů a vytvořila tři instalace na toto téma. Právě v instalaci s názvem Suším jsem poprvé spojila sklo se senem. Tato práce byla ve výstavních prostorách výjimečná svou vůní. Toto spojení skla s vůní jsem rozhodla využít i pro uživatelskou tvorbu a nabídla ji zákazníkům. Zároveň také nemám ráda zbytečné obaly, produkci plastů. Zákazník si tak domů kromě skleničky odnese i kousek přírody. To propojení je vlastně i v tom, že zákazník hledá a objevuje sklenku v kupce sena podobně, jako já jsem objevovala sklářské řemeslo.

Kde všude kupuješ sklo ke zdobení, co musí splňovat?

Mou prioritou bylo hned na začátku podporovat české sklo a moravské sklárny, a proto jsem se rozhodla jít cestou výroby od úplného začátku. Tvar skleniček si tedy sama navrhuji. Když mám tvary ujasněné v hlavě a naskicované, zhotovím si technický výkres a střih na dřevěnou formu, do které se pak sklo fouká. Tvarosloví mé první kolekce je minimalistické, lehce připomínající kupky sena.

Co vše zákazníkům můžeš nabídnout?

Momentálně se kolekce skládá ze skleniček na nealko, na víno, panáků, misek a nově půjdou do výroby i karafy na vodu a sklenice na pivo. Ještě vyrábím mísy a vázy, které jsou foukané tzv. z volné ruky, bez formy. Výsledný tvar je vždy takovým malým překvapením.

Podporuješ moravské sklárny. Prozradíš, kdo ti sklo fouká?

Spolupracuji se SUPŠ sklářskou ve Valašském Meziříčí. Vychází mi maximálně vstříc. Část výrobků mi foukají přímo studenti. Vlastně se tím učí foukat nápojové sklo. Těžší věci, jako vázy a mísy, mají na svědomí mistři a drobnější misky a vázičky si foukám sama. Všechny kusy pak musím pomocí opuknutí zbavit technologických přídavků (kopny) a zabrousit. Brusírnu mám také ve škole k dispozici. Vinné skleničky, karafy a pивní sklenice pak pro mě vyrábí v Glass Atelieru Morava ve Vizovicích.

Máme tedy vyfoukáno a zabroušeno. Ted' přijde na řadu gravírování?

Když si všechny ty výrobky přivezu domů, můžu začít gravírovat. Vzory vymýšlím například už po cestě z Valmezu ve vlaku.

Ty voziš sklo vlakem?

Ano. To jsou nejnáročnější dny. Celý den pracuji ve sklárně a pak se obloží všemi výrobky a jdu na vlak. Pohled na mě pak musí být opravdu legrační.

Ve vlaku vymýšlíš tedy konkrétní vzory, protože jsi každý kousek skla držela před tím v ruce, ale kam chodíš na inspiraci?

Inspiraci nacházím třeba při procházce se psem nebo když se vrtám v hlíně na zahradě. Samotné vzory pak vychází ze sena, různých plevelů, větviček, obilí... Mám ráda, když vzor přímo komunikuje s tvarem, tvoří struktury. Není pouze solitérní nálepkou. Musí reagovat například na zahnutí tvaru nebo bublinky, které se do skla vloudily, obrůstá hrdlo a podobně.

Jak tedy probíhá gravírování? Kolik času ti zabere nazdobit například sklenici?

Při samotném gravírování můj atelier připomíná spíš zubní ordinaci. Nástroj, který k této činnosti používám má se zubařskou vrtačkou hodně společného a nejvíc asi diamantové brousky, které si objednávám přímo z obchodu pro dentisty. Sklo se musí při gravírování chladit vodou, aby neprasklo a také aby se netupil brousek.

Jednodušší vzor na menší skleničce mi trvá zhruba dvacet minut, ale velké vázy s hustým dekorem zaberou i 6 hodin. Celý proces výroby je tedy velmi pestrý.

Na facebookovém profilu své značky máš nádherné fotografie svých výrobků. Vyfotit dobře sklo není určitě jednoduché. Kde jsi se naučila takovou hru se světlem a prostorem?

Děkuji za kompliment, moje jedenáct let stará zrcadlovka by měla radost. Fotografie mě vždycky bavila. Jsem takový samouk. Musím říct, že dobře vyfotit sklo je opravdu oříšek. Chytit dobré světlo, minimalizovat odlesky, a hlavně přemlouvat fotoaparát, že je čas to celé zachytit. Občas je to celkem legrace. Když ale potřebuji opravdu reprezentativní produktové fotografie, obrátím se na šikovnou Michaelu Kubešovou z Kube Atelier.

Viděla jsem, že se tvé sklo objevilo i v časopisu HOME. Jsi už dnes uznávaná sklářka.

V HOME se objevily právě fotografie Michaely Kubešové, ale s tou uznávanou sklářkou bych to nepřeháněla. Mám ještě co pilovat a učit se. Například s technikou gravírování jsem začala pracovat teprve nedávno. Cítím určitý progres, ale je třeba vycvičit ruku, abych si troufla na složitější vzory. Tak je to asi se vším, stále jsem teprve na začátku.

Jsi zbytečně moc skromná. Máš spoustu objednávek. Každá zabere evidentně spoustu času. Zvládneš vyhovět všem, nebo práci i odmítáš?

Jelikož jsou mé výrobky od začátku až do konce ruční práce, nedá se nic uspěchat. A u skla to platí dvojnásob. Ve spěchu nejde ani skleničku dobře vyfouknout. Sklo chce hodně trpělivosti a pokory. Zájemci o mou tvorbu to naštěstí většinou chápou a rádi si na výsledek počkají. Pokud ale čas i tak tlačí, snažíme se spolu najít nějaký kompromis. S výsledkem, který předám novému majiteli, však musím být vždy spokojená.

Máš do budoucna nějaké vize nebo konkrétní cíle?

Ráda bych si našla trochu času a vytvořila po dlouhé době i nějaké volné umění a uspořádala výstavu. Jinak je to u mě asi jako s tou vázou, která je foukaná z volné ruky. Nikdy dopředu nevíte, jak bude na konci vypadat. Nechávám to trochu náhodě. I když jsem celkem strašpytel, snažím se přijímat výzvy, které mě třeba posunou dál. Už samotné podnikání je pro mě jedna velká výzva. Paradoxně, jak jsem na začátku zmínila, chtěla jsem se výběrem výtvarné školy vyhnout matematice. Díky podnikání mě teď matematika stejně zase dostihla. V podstatě se stále učím něco nového. Mým cílem však je, aby byli lidé s mými výrobky spokojeni a dělaly jim radost. :)

Děkuji za příjemný rozhovor a možnost nahlédnout do ateliéru sklářky.

Martina Kolísková, Zpravodaj obce Prosenice, 1/2019

Miniškolka Osečánek

Na Osecké hody dne 15. 9. 2019 se konal v nové budově Osečánek Den otevřených dveří. Veřejnost se mohla podívat na nové prostory a dozvědět se něco více o provozu miniškolky. Návštěvníků zde bylo opravdu hodně, prakticky po celou otvírací dobu tudy proudily zástupy lidí, což nás samozřejmě velmi potěšilo. Od října pak začal probíhat nejprve zkušební provoz miniškolky - vzhledem k alternativnímu způsobu výuky jsme nabírali děti postupně, aby se naučily správně pracovat v novém prostředí a pomalu si zvykaly. Od 1. 11. 2019 se rozjel plný provoz se všemi dětmi. Případní zájemci se mohou hlásit na tel. 725 025 345 nebo e-mail osecanek@seznam.cz.

Fotografie z miniškolky pravidelně zveřejňujeme na facebookových stránkách @osecanek nebo na Instagramu Miniškolka Osečánek - zde můžete sledovat, jak jsou děti šikovné a co vše se už naučily.

Oslavy vzniku republiky a žehnání křížů

V neděli 27. 10. 2019 odpoledne za slunečného počasí požehnal pan farář Petr Utíkal několik křížů, které nechala obec opravit. Lidé se sešli na Familiích, kde celé putování začalo. Další zastávka byla u kříže před domem Hejtmánových. Poté se k průvodu přidali i žáci ze ZŠ Jezernice, aby recitací básní před sochou T. G. Masaryka zároveň oslavili

vznik ČR. Zazněly básně J. V. Sládka i K. V. Raise. Za tónů státní hymny položili věnec k soše T. G. Masaryka. Zde se také podávalo teplé občerstvení pro zahřátí všech účastníků. Dále už cesta končila u místního kostela, kde byl požehnan poslední misijní kříž.

Vilímcová Miroslava

Akce: Úklid přírody v okolí lomu Výkleky

Lom ve Výklekách je krásným místem odpočinku, zábavy a koupání pro spoustu lidí. Bohužel po hlavní sezóně zde zůstává velký problém - všude se povalují odpadky, přetékají koše. Obec Výkleky se rozhodla, navzdory tomu, že nevlastní ani metr čtverečný pozemků, kde je parkoviště a přístupová plocha k vodě to takto nenechat. Uspořádali jsme akci, při které měla široká veřejnost možnost se do úklidu zapojit. U vjezdu na parkoviště byla umístěna krabice s čistými pytlí a rukavicemi, zaplněné pytle se shromažďovaly za unimobuňkou u vjezdu a obec poté na své náklady zajistila jejich odvoz a likvidaci. Fotografie zachycuje „úklidový úspěch“.

Chtěla bych velmi poděkovat všem, kteří se do akce zapojili, byla jsem překvapena, samozřejmě příjemně a jsem za to moc ráda. Je vidět, že mezi námi žijí stále tací, kterým ochrana životního prostředí není lhostejná. Bohužel je ale taky mnoho těch, kterým je to jedno a zcela bezelstně kolem sebe trouse odpadky a ještě jim to připadá vtipné. Byla bych ráda, kdyby stav v jakém je lom nyní, alespoň chvíli vydržel, bohužel si ale myslím, že toto mé přání nebude splněno.

S dovolením naší obyvatelky, slečny Pavlíny Kopečné vkládám zkopírovanou část jejího příspěvku na Facebook, který zcela vystihuje i moje pocity a myšlenky:

„Vidím tady krásné fotky z vašich podzimních výletů. My jsme dnes pod barevným listím nasbíraly 7 plných pytlů bordelu. Přispěly jsme tak svým časem k podzimní výzvě starostky Výklek, aby si hlavně lidé, kteří do lomu jezdí odjinud, po sobě uklidili. Fotky dokumentují léto 2020, a jak si jej u nás ve Výklekách Češi užili. Za každý papírek, lahev od sodovky, piva nebo sektu, je mi blivno a pokud bych ho já upustila mimo koš/popelnici, propadla bych se hanbou. Jen na to pomyslím, stydím se. Přijíždíte sem na den, víkend někdy i týden a více, vykoupat se v našem krásném lomě, užít si slunce a vodu. Potkáváme se v hospodě i v obchodě, jste samé ach, och, my vám tak závidíme, že tu žijete. My jsme rádi, že se vám tu líbí, ale i tak jste schopní koupit si u nás v obchodě věci a obaly od nich hodit/nechat v lese, kde stanujete nebo se procházíte. Od alkoholu, přes vody, kelímky, plechovky, obaly od všeho možného, po gumová lehátka, trenýrky, vlhčené ubrousky i pneumatiky. Za krátkou chvíli vygenerujete tolik odpadu. V lomu se přes léto pravidelně vyváží popelnice a odpadkové koše a stejně musíme my, Vyklečáci na podzim zažívat tohle.“

Závěrem tohoto příspěvku bych chtěla touto cestou vyzvat všechny vlastníky pozemků v okolí lomu, ty místní i ty přesporní: Prosím, pokuste se už konečně dohodnout, sjednotit, stanovte si znovu svého jednatele, který za Vás bude moci činit právní kroky. Byla bych ráda, kdyby se mezi Vámi našel jedinec, který by vzal otěže do rukou, oslovil všechny ostatní a převzal iniciativu. Vždyť takto to přece dál nejde, trpí obec, trpí její obyvatelé, celé léto si zde zcela bezelstně kempují naprosto cizí lidé na Vašich soukromých pozemcích, omladina z měst sem najíždí ve velkém, jsou hluční, alkohol a drogy jsou na denním pořádku a nikomu z Vás to nevadí.

Kateřina Jandová, Výklecký zpravodaj 2020

Lom Výkleky. Příležitost, ale s řádnou péčí!

Mnoho obyvatel Přerovska, Olomoucka i okolí se alespoň jednou za rok zamíří vykoupat do lomu na Výkleky. Jde nepochybně o krásné místo v přírodní krajině, které má své kouzlo (*foto červenec 2020*). Je to však i velký potenciál pro turistickou mikrodestinaci, která není v současnosti doceněná. Ovšem chybí správce a návazné služby jako je údržba a úklid, na což si stěžuje i Obec Výkleky. Jednou z možností je vytvoření nové turistické destinace celého regionu Moravská brána, která by převzala záštitu na certifikovaném provozování i této atrakce (v rámci regionální sítě) po dohodě s majiteli, obcí apod. Tak za rok, za dva?

TSu

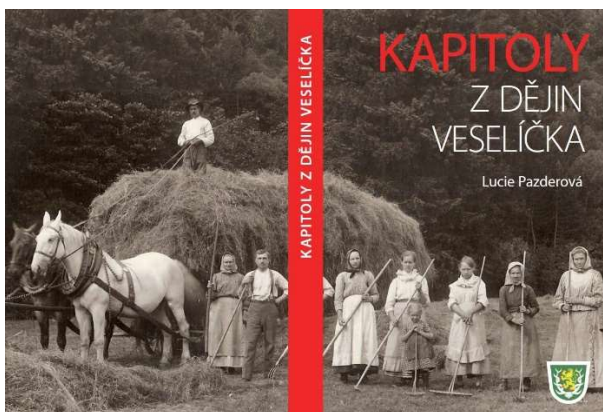

Kapitoly z dějin Veselíčka II.: Současní autoři o minulosti obce i širšího regionu

Obec Veselíčko vydala již druhou publikaci o historii vesnice, kterou nazvala „Kapitoly z dějin Veselíčka II.“ Zatímco první „červená“ kniha byla dílem jedné autorky Lucie Pazderové, jež vycházela z vlastní diplomové práce, druhá „zelená“ kniha má pět autorů, kteří ve svých textech podrobně rozebírají různá historická období vesnice.

Autoři: zleva: Alena Jeřábková, Jiří Lapáček, Arkadiusz Tajer a starosta Veselíčka Tomáš Šulák

Arkadiusz Tajer obsáhleji pojednává o nedávných archeologických výzkumech před výstavbou dálnice D1 Přerov - Lipník a zasazuje jejich objevy do historického kontextu všech výzkumů v našem regionu, které mapují pravěký život lidí: mezi Veselíčkem a Osekem nad Bečvou stály při říčkách Lukavec a Lubeň osady ovlivněné několika kulturami. V lokalitě tzv. Salajky dokonce zřejmě tábořili později Římané. Bylo velmi zajímavé sledovat v době vykopávek práci archeologů. Potkávali jsme se na obědech v Osečance, na přednáškách v myslivecké klubovně i komunitní škole. A zájem o „tajemnou“ archeologii byl ze strany občanů na *Univerzitě venkova* největší.

Jiří Lapáček aktualizoval svou práci o třech epizodách vojenského lazaretu na zámku ve Veselíčku v období napoleonských válek. Poprvé vyšla publikace o napoleonském památníku v roce 2005 v rámci oslav 100. výročí jeho postavení a 200 let od památné bitvy u Slavkova. Jenže to je už téměř 15 let a publikaci má

obec jen v několika archivních kusech. Napoleonské tematice se obec věnovala ukázkami dobových bitev a zbraní i v letech 2010 u památníku, 2012 na Ranhojičském jarmarku v parku a 2015 mší a přehlídkou uniforem a zbraní u památníku. V uplynulých čtyřech letech jsme ve spolupráci s přerovským archivem digitalizovali všechny obecní kroniky a pamětní knihy, které jsou k prolistování na webové stránce <http://www.obec-veselicko.cz/zivot-v-obci/kroniky/> a kopie v nové vazbě jsou uloženy na obecním úřadě. V archivu zase *spokojeně odpočívají* originály našich kronik.

Obdobným příkladem je také příspěvek **Marie Šulákové**, která aktualizovala texty z publikace o zámeckém parku z roku 2011, kdy byl park po rozsáhlé rekonstrukci - spolufinancované z evropské a národní dotace z Operačního programu Životní prostředí - slavnostně otevřen. Tuto publikaci již máme také jen v archivních kusech. Zámecký park je naší chloubou, je to pro obec ulicového typu *náměstí na venkově*. Pečlivě udržovaný park nemůže být jen přírodním skanzenem, pořádáme zde řadu společenských a kulturních akcí: multižánrový festival Mladí pro venkov, folklorní festival Záhorské slavnosti, speciální výstavu teriérů a jiné. Tři roky po sobě se zde uskutečnilo i Dobývání Moravské brány - přehlídka středověkých souborů historického šermu. Nově plánujeme festival mladého umění a řemesel Mezi stromy.

Ivana Dobešová mapovala ve své diplomové práci v oboru Teorie a dějiny výtvarných umění *Zámecká rezidence ve Veselíčku* historii zámecké kaple, která si prošla neblahým vývojem za dob reálného socialismu. Svou práci rovněž aktualizovala pro potřeby knihy. Jsme rádi, že vedení Dětského domova se školou (MŠMT), které na zámku sídlí, *otevřít* kapli obyvatelům a návštěvníkům obce v době konání prestižních akcí. V roce 2018 jsme si na třech výstavách v kapli připomněli 250 let od přestavby zámku do jeho současné podoby.

Alena Jeřábková aktualizovala svou bakalářskou práci *Regionální identita obyvatel obcí Dolní Újezd, Osek nad Bečvou a Veselíčko* na Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Věnuje se obsáhle národopisné oblasti Záhoří. Jde o nejnovější studii, jež zohledňuje všechny historické texty a prameny i moderní etnografické pohledy na oblast Záhoří - lipenského, hostýnského - bránu mezi Valašskem a Hanou. Jak se říká: „sovy nejsou, čím se zdají být...“

Při zpracovávání „druhých kapitol“ jsme se rozhodli změnit původní záměr a ponechali řadu textů a námětů do třetí „modré“ publikace. Už nyní se můžete těšit na texty a fotografie, které doprovázely naše výstavy ve vysoce kreativním *Muzeu Záhoří* - I. a II. světová válka; historie školy a školky; „100 let republiky - 100 let vesnice“. Nebudou chybět ani příspěvky o historii místní části Tupec, obnově barokních soch a kulturních památek 2010-2018, dějinách Veselíčka 1945-1989 a novodobém Veselíčku 1990-2018.

Tomáš Šulák, starosta Veselíčka

Publikaci KDV II. se lze získat na Obecním úřadě Veselíčko za symbolických 100 Kč.

Medailonky autorů:

Mgr. Arkadiusz Tajer (1972, Polsko). V letech 1991-1996 absolvoval magisterské studium na Univerzitě Marie Curie-Skłodowské v Lublinu, obor archeologie, které uzavřel diplomovou prací „Obrządek pogrzebowy kultur strzyżowskiej i mierzanowickiej na Lubelszczyźnie“. V roce 1998 nastoupil jako archeolog do Ústavu archeologické památkové péče v Olomouci. V této organizaci, nyní transformované do Archeologického centra Olomouc p.o., pracuje dodnes. Zúčastnil se mnoha významných výzkumů. Důležité byly záchranné práce archeologů během výstavby sítě dálnic a rychlostních komunikací na střední a východní

Moravě. Pod jeho přímým vedením např. na stavbě R35 Olomouc - Lipník nad Bečvou, D47 v úseku Lipník nad Bečvou - Bělotín či rychlostní komunikaci R49 na Hulínsku a Holešovsku.

V posledních letech koordinoval a vedl výzkumy na stavbách dálnice D1 v úseku Přerov - Lipník nad Bečvou a Říkovice - Přerov. Tajer se specializuje na období popelnicových polí, což zahrnuje mladší až pozdní dobu bronzovou a starší dobu železnou. Bohaté nálezy a četnost lokalit z tohoto období na území Moravy mu dovolují věnovat se tématu v plné šíři a díky publikacím a tematickým konferencím přispívat k poznávání závěru doby bronzové a počátkům epochy železa. Ve své publikační činnosti se neomezuje pouze na kultury komplexu popelnicových polí. Věnuje se i objevům a zajímavostem prozkoumaným během terénních výzkumů z různých období pravěku od neolitu až po raný středověk.

PhDr. Jiří Lapáček působil letech 1984-1991 jako muzejní pracovník na oddělení dějin školství Okresního vlastivědného muzea J.A. Komenského v Přerově, kde se zabýval školstvím jednoty bratrské a osobností Učitele národů J. A. Komenského. Na podzim 1991 nastoupil jako archivář v přerovském okresním archivu. Od roku 1993 se stal ředitelem tohoto ústavu, který dnes nese název Státní okresní archiv Přerov. Věnuje se regionální historii, podílel se na zpracování dějin celé řady obcí přerovského regionu a tato jeho činnost pokračuje. Je odpovědným redaktorem řady publikací o historii Přerova, do nichž zároveň přispíval i autorsky. Dlouhodobě se zabývá osobností přerovského rodáka, básníka Josefa Kainara a legionářskou tematikou.

Mgr. et. Bc. Ivana Dobešová (1991) je absolventkou oboru historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Aktuálně studuje poslední ročník magisterského studia oboru dějiny výtvarných umění na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Mgr. Alena Jeřábková (1970) žije v Olomouci. Je absolventkou Masarykovy Univerzity v Brně, FF, obor Evropská etnologie.

Marie Šuláková (1974) je publicistka na volné noze. Pracovala v regionálních médiích, je autorkou publikací, které se věnují dějinám, zábavné vlastivědě pro děti či regionálním výrobkům a potravinám.

Muzeum Záhoří chystá Příběh staré kuchyně

*Vážení přátelé muzea,
milí návštěvníci,*

v době epidemie Covid 19 je naše Muzeum Záhoří Veselíčko uzavřeno, neuskutečnila se výstava „Napoleonské lazarety“, nebude ani vánoční „Nebe, peklo, ráj.“

Chystáme pro vás expozici **Příběh staré kuchyně**, která bude o vaření a vybavení kuchyní v minulých dobách. Uvidíte vyšívané nástěnné kuchařky, nádobí a kuchyňské váhy i kuchařské knihy. Z naučných panelů se dozvíte o historii vaření v obci.

Omlouváme se za nezaviněnou situaci a doufáme, že nám zachováte přízeň i po epidemii. Otevření muzea bude včas oznámeno.

Přežeme všem hezké vánoční svátky, hodně zdraví a pohody a snad se opět setkáme v lepší době.

POSLEDNÍ STRANA:

Jarní tradice mezi Masopustem a Velikonocemi

POSTNÍ DOBA - období mezi MASOPUSTEM a VELIKONOCEMI, trvá 40 dnů

- začíná POPELEČNÍ STŘEDOU - popelem z ratolestí posvěcených kočiček dělá kněz věřícím na čele kříž

- datum Velikonoc připadá na neděli po prvním jarním úplňku

Rozděluje se na 6 POSTNÍCH NEDELÍ:

1. neděle postní - ČERNÁ - to ženy odkládaly pestré oblečení a halily se do černého

2. neděle postní - PRAŽNÁ - „pražmo“ - tak se nazývá skromné jídlo z obilí

3. neděle postní - KÝCHAVÁ - podle pověry - kolikrát člověk tento týden kýchne, tolik let se minimálně ještě dožije. Je to zvyk z doby morových epidemií

4. neděle postní - DRUŽEBNÁ - mohl se porušit půst, mládež se setkala k zábavě, pekly se kulaté družbance

5. neděle postní - SMRTNÁ - Smrtce se říkalo i Morena, symbolizuje zimu, kterou je potřeba vynést z dědiny

6. neděle postní - KVĚTNÁ - to si připomínáme vjezd Krista do Jeruzaléma, lidé mu mávali palmovými listy, my kočičkami, ty se v kostele světí a doma je dáváme za křížek, aby nás chránily

PAŠIOVÝ TÝDEN

- je to poslední týden před Velikonocemi. Každý den tu má svůj název:

PONDĚLÍ MODRÉ (žluté)

- pro studenty začínaly jarní prázdniny „vakace“

ÚTERÝ ŠEDIVÉ

- to se ve všech chalupách uklízelo, vymetaly se pavučiny

STŘEDA ŠKAREDÁ

- v ten den se Jidáš na Ježíše škaredil, žaloval, nikdo se na nikoho nemá mračit, škaredit, aby mu to nezůstalo po celý rok (nebo Sazometná - z komína se vymetaly saze)

ČTVRTEK ZELENÝ

- byl podle hory Olivetské, kde začalo utrpení Ježíše Krista

- připravovalo se jídlo z kopřiv, špenátu apod., to aby byl člověk po celý rok zdravý

- od čtvrtka do soboty nezněly zvony, říká se, že odletěly do Říma, místo nich kluci chodili s řehačkami a klepači a dostávali za to nějakou výslužku

VELKÝ PÁTEK

- je to den ukřižování Krista, den ticha a rozjímání, nesmělo se prát, orat, jíst maso

- prý se otevírá země a vydává své poklady

BÍLÁ SOBOTA

- to se doma nechala vyhasnout kamna, před kostelem se světil oheň a odtud si ho pak hospodyňky mohly vzít domů

- nastává velká noc („Velikonoce“), dochází ke zmrtvýchvstání Krista, zvony se vrací z Říma

VELIKONOČNÍ NEDELE

- končí půst, v kostele se světí velikonoční pokrmy (vajíčka, mazance, beránky...)

- děvčata chystají kraslice, hospodáři nesou kousek svěceného mazance na pole...

VELIKONOČNÍ PONDĚLÍ

- chlapci chodí s pomlázkou vyšlehat děvčata, dostávají kraslice, atd.

Z. Dokoupilová, Zpravodaj obce Prosenice, 1/2019